

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Verkkolaskutus pienessä yrityksessä

Case: KR Työ Oy

Kallaperä, Nina

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Verkkolaskutus pienessä yrityksessä
Case: KR Työ Oy

Kallaperä Nina
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Maaliskuu, 2016

Nina Kallaperä

Verkkolaskutus pienessä yrityksessä
Case: KR Työ Oy

Vuosi 2016

Sivumäärä 56

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia verkkolaskutusta pienten yritysten näkökulmasta. Näkökulma valittiin siksi, että verkkolaskutuksen yleistyminen pienissä ja keskiuurissa yrityksissä on edelleen hidasta kaikista ennusteista huolimatta. Verkkolaskutuksen voidaan kärjistää sanoa olevan sitä yleisempää mitä suurempi yritys on kyseessä. Suurilla yrityksillä yleensä on jokin sähköinen järjestelmä käytössään, jolloin verkkolaskutukseen siirtyminen on pienempi kynnys. Pienimmillä yrityksillä taas ei välttämättä ole verkkolaskutusta mahdollistavia ohjelmistoja eikä kokemusta sähköisistä työkaluista, jolloin kynnyskin on suurempi.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tapaustutkimusta, koska siten koettiin saatavan syvällisin ymmärrys tutkittavasta aiheesta. Lähdeaineistona käytettiin tuoreimpia saatavilla olevia aineistoja, koska aiheesta haluttiin mahdollisimman ajantasainen kuva. Verkkolaskutus on merkittävä osa sähköistä taloushallintoa, joten työssä on käsitelty sähköistä ja digitaalista taloushallintoa sekä verkkolaskutusta. Tapaustutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa pienelle rakennusalan yritykselle sopivia vaihtoehtoja verkkolaskutukseen. Vertailuun valittiin yrityksen toiveesta kolme sähköisiä taloushallinnon palveluita pilvipalveluina tarjoavaa yhtiötä.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta digitalisaation mahdollistaneen sähköisen taloushallinnon palveluiden tuomisen myös pk-yritysten saataville. Paljon kehitystä myönteiseen suuntaan on tapahtunut, mutta vielä tulisi palveluiden tuotteistuksessa ottaa myös pienimmät yritykset huomioon - kysyntä ja tarjonta eivät aivan vielä kohta. Tutkimuksen tuloksena havaittiin, että pelkkä verkkolaskutus ei vielä tuo tehokkuushyötyjä tai kustannussäästöjä pienelle yritykselle, mutta kokonaan sähköisellä taloushallinnolla myös pieni yritys voi tehostaa taloushallintoaan.

Asiasanat: digitaalinen taloushallinto, sähköinen taloushallinto, verkkolaskutus, pk-yritys, mikroyritys

Nina Kallaperä

E-invoicing in small companies
Case: KR Työ Oy

Year	2016	Pages	56
------	------	-------	----

The aim of this study was to investigate e-invoicing from the perspective of small companies. The emphasis of this study was chosen based on the fact that despite of all estimates the promotion of e-invoicing is still slow in small and medium sized companies. It may be said that the bigger the company the more common e-invoicing is. Larger companies usually have some electronic software, which makes implementation of e-invoicing easier. Small companies do not usually have the kind of software or the experience of electronic tools so it may seem like a lot bigger step.

The method of this study was a qualitative case study-method, which was seen as the best method to gain a deep understanding of the subject. The theory was written based on the latest information available in order to understand the current situation. E-invoicing is an important part of electronic financial administration, so the theory part focuses on that as well as e-invoicing. The aim of the case study is to investigate and compare the alternatives the markets have to offer for small companies. The comparison was made between three companies that offer electronic financial administration services as cloud services.

Based on the results it can be said that digitalization has made electronic financial administration services available to smaller companies. Though a lot of positive evolvement has happened, there are still steps to be taken in developing the services for small companies - unfortunately the supply and demand do not quite yet meet. The final conclusions bring out some thoughts of the alternatives in the markets and recommendations for further studies.

Keywords: digital financial administration, electronic financial administration, e-invoicing, small and medium sized companies

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Aiheen kuvaus ja rajaus	7
1.2	Tutkimuksen rakenne	9
1.3	Tutkimusmenetelmät	10
2	Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto pk-yrityksissä	11
2.1	Taloushallinnon tietojärjestelmät	15
2.2	Sähköinen arkistointi ja tositteiden säilyttäminen	16
2.3	Taloushallinnon sähköistäminen ulkoistamalla	17
3	Sähköinen laskutus ja verkkolaskutus	21
3.1	Verkkolaskun määritelmä	23
3.2	Verkkolaskustandardit	24
3.3	Verkkolaskuoperaattorit ja muut palveluntarjoajat	25
3.4	Verkkolaskun hyödyt	26
3.5	Verkkolaskun kustannukset	26
3.6	Myyntilaskutusprosessi	28
3.7	Verkkolaskun sisältövaatimukset	29
3.8	Verkkolaskutuksen käyttöönotto	30
4	Case KR Työ Oy	31
4.1	Case-yrityksen esittely	32
4.2	Yrityksen tarpeiden määrittely	32
4.3	Yrityksen nykyinen myyntilaskutusprosessi	34
4.4	Uusi sähköinen myyntilaskutusprosessi	35
4.5	Palveluntarjoajien kartoitus	36
4.5.1	Visma	36
4.5.2	Accountor	37
4.5.3	Administer	38
4.6	Tutkimustulokset	38
4.7	Tutkimuksen luotettavuuden ja pätevyuden arviointi	41
5	Loppupäätelmät	42
	Lähteet	50
	Kuviot	53
	Taulukot	54
	Liitteet	55

1 Johdanto

Digitalisaatio etenee Suomessa yhä kiihtyvämällä tahdilla ja jatkuvasti kasvavien tehokkuusvaatimusten myötä paine sähköisempään taloushallintoon ja verkkolaskutukseen kasvaa myös pienissä yrityksissä. Talouden taantuma ja kiristynyt kilpailu tuovat vielä omat haasteensa näiden lisäksi. Verkkolaskutuksesta on puhuttu paljon jo vuosia, mutta edelleen sen eteneminen on hidasta pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa 65/2015 arvioidaan vain 20 % kaikista Suomessa lähetettävistä laskuista olevan verkkolaskuja. Pk-yritysten osuus tästä on vain murto-osan (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015, 10).

Digitalisaatio luo uusia mahdollisuuksia, mutta samalla jatkuvan kehitys- ja muutospaineen yrityksille. Muuttuvassa ympäristössä pärjäävät Tieto Oyj:n toimitusjohtaja Kimmo Alkion (2015) sanoin ne, joilla on paras muuntautumiskyky. Suuret yritykset digitalisoivat toimintonsa parantaakseen toimintansa tehokkuutta ja palvellakseen asiakkaitaan entistä paremmin. Digitalisaation eteneminen suurissa yrityksissä luo painetta myös pienempien yritysten suuntaan yhä enemmän. Jotta digitaalisuudesta saadaan kaikki mahdollinen hyöty irti, tulisi kaiken tiedon kulkea sähköisessä muodossa. Tähän tärkeänä osana kuuluu perinteisesti hitaana ja kalliina prosessina pidetty ostolaskujen käsittely. Paperilaskujen käsittely vie huomattavasti enemmän aikaa ja vaatii paljon manuaalista työtä. Monet suuret yritykset haluavatkin siksi vastaanottaa laskunsa verkkolaskuina. Tämä on kuitenkin monelle pienelle yrittäjälle suuri haaste, koska verkkolaskutukseen siirtyminen nähdään edelleen liian kalliina investointina pienyrittäjälle.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, mitä verkkolaskutus on, ja millaisia vaihtoehtoja markkinoilta löytyy pienille yrityksille. Asiaan tutustutaan keskittyen nimenomaan pienten yritysten näkökulmaan, koska kaikista ennusteista huolimatta verkkolaskutuksen eteneminen on edelleen hidasta pk-yrityksissä. Verkkolaskutuksen voidaan melkein sanoa olevan sitä yleisempää mitä suurempi yritys on kyseessä. Teoriaosuudessa käsitellään sähköistä ja digitaalista taloushallintoa, johon merkittävänä osana verkkolaskutus kuuluu. Työn empiirisessä osassa tutustutaan verkkolaskutukseen case -yrityksen näkökulmasta, ja tavoitteena on laatia heille ehdotus yrityksen tarpeisiin parhaiten soveltuvasta vaihtoehdosta siirtyä verkkoon laskutukseen.

Verkkolaskutukseen liittyen on tehty useita tutkimuksia ja opinnäytetöitä, mutta juuri digitalisaation jatkuvasti kiihtyvä etenemistähti tekee aiheesta edelleen ajankohtaisen ja tutkimisen arvoisen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa 65/2015 todetaan verkkolaskutuksen olevan hidaste digitalisaation etenemiselle ja aiheen tutkimisen pk-yritysten näkökulmasta olevan siksi tärkeää ja ajankohtaista (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015, 15). Sipilän hallitusoh-

jelmassakin on korostettu digitalisaation edistämisen ja hyödyntämisen tärkeyttä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015, 6).

Aiheen tutkimisesta hyötyvät case -yritys sekä heidän yhteistyökumppaninsa ja toivottavasti myös palveluntarjoajat ja ohjelmistotalot. Suomen Yrittäjien, Finnveran ja työ- ja elinkeinoministeriön syksyllä 2015 julkaistun Pk-yritysbarometrin mukaan vuonna 2013 Suomen yrityksistä lähes 93,5 prosenttia oli alle kymmenen henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä, ja pk-yrityksiä eli alle 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä on 99,8 prosenttia koko Suomen yrityskannasta. (Finnvera, Suomen Yrittäjät & Työ- ja elinkeinoministeriö 2015, 11.) Tämän tilaston perusteella on mielestäni hyvinkin perusteltua jatkossa painottaa digitalisaation etenemisestä puhuttaessa nimenomaan pk-yritysten tarpeita ja näkökulmaa. Verkkolaskutuksen hidastaminen pk-yrityksissä hidastaa digitalisaation kokonaisvaltaista etenemistä ja yritysten määrän ollessa näin merkittävä on kyseessä näkökulma, jota tulisi ehdottomasti painottaa jatkossa enemmän. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

Case -yritykseltä on ajoittain toivottu verkkolaskuja, joten kysyntää aiheen tutkimiselle selvästi on. Myös muut pienet yritykset voivat hyödyntää tutkimustuloksia etsiessään omalle yritykselleen sopivinta ratkaisua. Tutkimuksen aineistona käytetään aiheeseen liittyvää mahdollisimman tuoretta kirjoitettua aineistoa; kirjoja, artikkeleita ja tutkimuksia. Painetun aineiston pohjalta laaditaan tutkimuksen teoriaosuus verkkolaskutuksesta ja sähköisestä ja digitaalisesta taloushallinnosta, johon merkittävänä osana verkkolaskutus kuuluu. Teoriaosuuden toinen osa koostuu case yrityksen toiveisiin parhaiten sopivien verkkolaskutuspalveluiden ja ohjelmistojen kartoituksesta. Teoriaosuuden pääpaino on sähköisen taloushallinnon ja verkkolaskutuksen kuvaamisessa. Case -tutkimuksessa hyödynnetään käsiteltyä teoriaa ja pyritään tuomaan konkreettisempaa näkökulmaa verkkolaskutuksesta.

1.1 Aiheen kuvaus ja rajaus

Opinnäytetyön aiheena on verkkolaskutus pienessä yrityksessä. Verkkolaskutus on aiheena paljon tutkittu, mutta verkkolaskutuksen yhä edelleen sen hidastaminen pk-yrityksissä vaikutti vahvasti tämän opinnäytetyön aiheen valintaan. Toinen syy oli henkilökohtainen kiinnostus aihetta kohtaan. Halusin tutkia, mitä asioita pienen yrityksen tulee ymmärtää ja ottaa huomioon harkitessaan verkkolaskutukseen siirtymistä. Halusin lisäksi ymmärtää laajemmin syitä, jotka hidastavat verkkolaskutuksen etenemistä ja sitä kautta tuoda esiin mahdollisia jatkotutkimusaiheita liittyen verkkolaskutukseen pienissä yrityksissä.

Verkkolaskutus on itselleni tullut tutuksi työskennellessäni suuryrityksessä, joka pyrki vastaanottamaan suurimman osan laskuistaan verkkolaskuina niiden tehokkaamman käsittelyn vuoksi. Ostolaskujen vastaanottaminen verkkolaskuina suoraan yrityksen taloushallinnon jär-

jestelmään tehostaa käsittelyä huomattavasti, koska tällöin laskuja ei tarvitse erikseen skannata eikä perustietoja tallentaa manuaalisesti. Verkkolasku on suoraan valmis lähetettäväksi hyväksymiskierrolle. Näillä perusteilla on siis hyvinkin ymmärrettävää miksi suuryritykset haluaisivat vastaanottaa mahdollisimman suuren osan laskuistaan verkkolaskuina. Verkkolaskutuksen tuomat tehostamismahdollisuudet kiehtovat minua, ja siksi halusin perehtyä verkkolaskutukseen nimenomaan pienten yritysten näkökulmasta, ymmärtääkseni syitä, jotka hidastavat verkkolaskutuksen yleistymistä. Teoriaan tutustumisen lisäksi halusin saada konkreettista näkökulmaa tutkimukseen, ja siksi opinnäytetyön empiirisessä osiossa tutustutaan aiheeseen käytännön kautta kartoittamalla case -yritykselle soveltuvinta palvelua tai ohjelmistoa siirtyä verkkolaskutukseen.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys rajoittuu sähköisen taloushallinnon ja verkkolaskutuksen teoriaan suomalaisessa kirjallisuudessa, koska tavoitteena on tutkia verkkolaskutusta suomalaisten pienyritysten näkökulmasta. Opinnäytetyössä keskitytään tuoreimpaan saatavilla olevaan aineistoon erityisesti verkkolaskutuksen osalta, koska tarkoituksena on tutkia tällä hetkellä markkinoilla olevia vaihtoehtoja verkkolaskutukseen. Teknologian nopean kehityksen vuoksi asiat muuttuvat paljon jo muutamassa vuodessa, ja siksi koen tämän tutkimuksen luotettavuuden takaamisen kannalta erityisen tärkeäksi kriteeriksi nimenomaan aineiston tuoreuden. Työssä hyödynnetään mahdollisimman paljon muita aiheita käsitteleviä tutkimuksia. Sähköiseen taloushallintoon ja myyntilaskutusprosessiin liittyen aineisto voi olla hieman vanhempaa, koska perusasiat eivät aivan niin nopealla tahdilla muutu, mutta niidenkin osalta pyritään käyttämään tuoreinta saatavilla olevaa aineistoa. Aineiston valinnassa pyritään löytämään teoksia, jotka käsittelevät aiheita pienten tai pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta.

Opinnäytetyön tutkimusongelma voitaisiin kiteyttää seuraavalla tavalla: Mitä pienen yrityksen tulisi tietää verkkolaskutukseen ennen verkkolaskutukseen siirtymistä? Apukysymyksinä pohditaan, miten verkkolaskutus toimii käytännössä ja millaisia vaihtoehtoja markkinoilla on pienelle yritykselle. Verkkolaskutuksen hyödyt koetaan useissa pk-yrityksissä varsin marginaaliseksi ja siksi riittävää motivaatiota siirtyä verkkolaskun käyttöön ei useinkaan ole. Säästöt ovat toki kiistattomia jos lähetettäviä laskuja on esimerkiksi tuhat kappaletta kuukaudessa, mutta jos laskujen määrä onkin lähempänä kymmentä kappaletta kuukaudessa, niin onko säästö sittenkään riittävä motivaatio muuttaa toimintatapoja. Resursseja pienyrityksissä harvemmin on ainakaan liikaa. Verkkolaskutuksen hitaan etenemisen syiksi on lueteltu muun muassa liian kallis investointi ja siihen nähden pienet hyödyt sekä pk-yrityksille soveltuvien ohjelmistojen puute. Markkinoilla on useita verkkolaskutusohjelmistoja, verkkolaskuoperaattoreita ja vieläpä erilaisia verkkolaskustandardeja, jotka määrittävät omat rajoitteensa verkkolaskuille. Pienen yrittäjän näkökulmasta verkkolaskutus vaikuttaakin helposti liian suuren in-

vestoinnin vaativalta IT-projektilta, jonka hyödyt ovat pienimuotoisen toiminnan johdosta panokseen nähden pienet.

Tutkimuksen myötä on tarkoitus kartoittaa ja konkretisoida verkkolaskutuksen tuomia hyötyjä myös pienille yrityksille. Verkkolaskutus on ekologista ja nykyaikaista toimintaa, jonka tarkoitus on helpottaa ja tehostaa yrityksen taloushallintoa. Etenkin pienten yritysten näkökulmasta olisi tärkeää konkretisoida saavutettavissa olevia hyötyjä verkkolaskutuksen osalta, jos verkkolaskutuksen ja sitä kautta digitalisaation halutaan etenevän. Tutkimuksen empiirisenä osana on laadittu case -tutkimus, jonka tavoitteena on löytää kolme case -yrityksen tarpeisiin sopivaa vaihtoehtoa verkkolaskutukseen siirtymiseen ja laatia näistä vertailu päätöksen teon tueksi. Tutkimustulosten perusteella case -yritys harkitsee, onko verkkolaskutukseen siirtymisen sille kannattavaa.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus koostuu teoria-osuudesta ja empiria-osuudesta, joiden maailmaan lukija johdatellaan johdannon kautta. Johdannossa on selvitetty tutkimuksen aihe rajauksineen, sekä kuvattu tutkimuksen rakenne ja tutkimusmenetelmät perusteluineen. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu sähköisestä ja digitaalisesta taloushallinnosta, johon merkittävänä osana verkkolaskutus kuuluu, sekä verkkolaskutuksesta. Verkkolaskutuksen yhteys sähköiseen taloushallintoon on tärkeää ymmärtää, jotta osaisi hahmottaa verkkolaskutuksen tuomat hyödyt ja mahdollisuudet. Prosessinäkökulmasta verkkolaskutus kuuluu myyntilaskutusprosessiin, joten myyntilaskutusta havainnollistetaan sekä sanallisten että kuvallisten prosessikuvausten kautta. Teoriaosuuden pääpaino on sähköisessä taloushallinnossa ja verkkolaskutuksessa. Verkkolasku-termi pyritään myös määrittelemään mahdollisimman tyhjentävästi, koska termiä kuuluu usein käytettävän muissakin yhteyksissä kuin puhuttaessa aidosta verkkolaskusta. Aidon verkkolaskun määritelmä löytyy alkaen sivulta 23. Teoriaosuudessa esitellään myös olemassa olevia verkkolaskustandardeja ja niiden ominaisuuksia, palveluntarjoajia, verkkolaskutuksen hyötyjä ja mahdollisuuksia sekä kustannuksia.

Tutkimuksen empiirisessä osiossa on keskitytty kartoittamaan case -yrityksen, pienen rakennusliikkeen, tarpeisiin soveltuvia vaihtoehtoja verkkolaskutukseen ja laatia vertailu kolmesta heille parhaiten soveltuvasta vaihtoehdosta. Case -tutkimuksella haluttiin tuoda konkreettimpää näkökulmaa tutkimukseen oikean yrityksen näkökulmasta. Case -tutkimuksen pääasiallisena tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu valikoitui tiedonkeruumenetelmäksi, koska se sallii haastateltavalle enemmän vapauksia vastata omin sanoin ja jopa ehdottaa uusia kysymyksiä. Vaikka haastattelija laatiikin ennalta haastattelukysymykset, voi tällä tavoin saada paremmin laajan ja syvällisen käsityksen tutkittavasta aiheesta. Teemahaastattelu on selvästi yleisin kvalitatiivisen ai-

neiston keruumenetelmä sekä yhteiskunta- että liiketaloustieteissä. Oikein käytettynä teemahaastattelu on todella tehokas tapa kerätä tietoa. Tehokkuus muodostuu siitä, että tutkijalla on mahdollisuus ohjata haastattelua kuitenkin liikaa kontrolloimatta sitä. (Alasuutari, Koskinen & Peltonen 2005, 104-105.) Teemahaastatteluilla saadun tiedon pohjalta on tarkoitus löytää parhaiten soveltuva vaihtoehto verkkolaskutukseen juuri case -yrityksen tarpeisiin.

Tutkimustulokset esitellään alkaen sivulta 38. Tutkimustuloksissa kerrotaan perusteluineen mikä case -yritykselle vertailluista vaihtoehdoista on yrityksen tarpeita parhaiten vastaava. Perustelujen pohjalta case -yritys tulee harkitsemaan verkkolaskutukseen siirtymisen kannattavuutta. Loppupäätelmissä analysoidaan tutkimustulosten valossa verkkolaskutuksen kannattavuutta pienille yrityksille ja luetellaan myös mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä, koska se koettiin ehdottomasti parhaaksi tavaksi saavuttaa syvälinen ymmärrys tutkittavasta aiheesta. Tutkimustulosten tulkinta jo sinällään edellyttää aiheen kokonaisvaltaista ymmärrystä, jota ei voida täysin saavuttaa määrällisen tutkimuksen keinoin. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa ja kerättävä tieto liittyy aina ihmisten tuottamiin merkityksiin. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan aineistolähtöistä analyysiä ja tietolähteet valitaan tarkkaan. Jotta laadullisesta tutkimuksesta saataisiin paras mahdollinen hyöty, on erittäin tärkeää ymmärtää tutkittavaa aihetta ja pohtia tarkkaan miten aineistosta saa mahdollisimman paljon irti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 261; Tuomi 2007, 97.) Tähän tutkimukseen käytetyssä aineistossa tärkeimpinä kriteereinä ovat olleet aineiston tuoreus ja painotus pk-yritysten näkökulmaan.

Laadullinen tutkimus sopii hyvin tämän aiheen tutkimusmenetelmäksi, koska sen tavoitteena ei ole yleistää asioita kuten määrällisellä tutkimuksella, vaan tarkoituksena on kuvata ja ymmärtää ilmiö aidosti sekä antaa tulkinta ilmiöstä. Laadullinen tutkimus pyrkii siis ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen, joka on myös tämän tutkimuksen tavoite. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, jolloin aiheen kokonaisvaltainen ymmärtäminen kasvaa tutkimuksen myötä. (Hirsjärvi ym. 2007, 139; Kananen 2012, 31; Tuomi 2007, 97.) Tämän tutkimuksen avulla haluttiin tutkia miten verkkolaskutus toimii pienen yrityksen näkökulmasta ja kartoittaa millaisia vaihtoehtoja markkinoilla on verkkolaskutukseen. Tutkimuksen tavoitteena oli laatia kattava selvitys siitä mitä verkkolaskutus on, mitä verkkolaskutukseen siirtyminen edellyttää ja millaisia vaihtoehtoja verkkolaskutukseen markkinoilta löytyy pienille yrityksille. Painotus pieniin yrityksiin johtuu yksinkertaisesti siitä, että suurimmilla pk-yrityksillä monesti on jo käytössään jonkinlainen sähköinen taloushallinnon järjestelmä, jolloin verkkolaskutukseen siirtyminen edellyttää yksinkertaisimmillaan versiopäivitystä, mutta pienimmillä alle

kymmenen hengen yrityksillä taas ei useinkaan ole lainkaan sähköisiä järjestelmiä käytössään. Tällöin sähköiseen toimintatapaan siirtyminen on kiistatta iso muutos.

2 Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto pk-yrityksissä

Taloushallinnolta odotetaan teknologian kehittyessä yhä parempaa tehokkuutta ja laatua. Kiristyvän kilpailu ja globalisaatio edellyttää myös nopeutta ja joustavuutta. Sähköinen taloushallinto ja verkkolaskutus tuovat usein merkittäviä kustannussäästöjä yritykselle parantaen toiminnan tehokkuutta mahdollistaen prosessien osien automatisoinnin hyvinkin pitkälle. Internetin yleistyminen ja taloushallinnon digitalisoituminen ovat osaltaan kiihdyttäneet taloushallinnon muutosvauhtia, mutta samalla ne ovat auttaneet taloushallintoa selviämään muutospaineiden keskellä. Digitalisoitumisen myötä on syntynyt uudenlaisia liiketoiminta- ja palvelumalleja, jotka mahdollistavat myös pienten yritysten siirtymisen digitaaliseen taloushallintoon järkevästi. (Lahti & Salminen 2008, 9-10.)

Taloushallinto on järjestelmä, jolla organisaatio seuraa taloudellisia tapahtumia voidakseen raportoida toiminnastaan sidosryhmilleen. Yrityksen taloushallinnon voidaan katsoa koostuvan kolmesta osa-alueesta: pääkirjanpidosta ja sen alaprosesseista, arkistoinnista ja raportoinnista. Tätä ajatusta on havainnollistettu kuviossa 1. Tietojärjestelmänäkökulmasta taloushallinto voidaan ajatella järjestelmänä, jonka komponentit toimivat yhdessä saavuttaakseen tietyn tuloksen. Strategisesta näkökulmasta taloushallintoa voidaan katsoa joko liiketoimintaprosessina tai yhtenä yrityksen tukitoimintona. Näkökulmia on useita, mutta taloushallinnon osaprosessit on hyvä tuntea, koska silloin ne on helpompi konkretisoida. (Lahti & Salminen 2014, 16-17.)

Kuvio 1: Yrityksen taloushallinto (Lahti & Salminen 2014, 19)

Sähköinen taloushallinto tarkoittaa taloushallinnollisten tapahtumien ja dokumenttien käsittelyä sähköisessä muodossa. Digitaalinen taloushallinto taas on jo paljon laajempi kokonaisuus, joka kattaa talouden prosessit yli yritys- ja organisaatorajojen. Sähköistä taloushallintoa on se, että paperilasku skannataan sähköiseen ostolaskujen hyväksymisjärjestelmään, jonka jälkeen hyväksymiskierto arkistointi ja maksatus tehdään sähköisesti. Digitaalista taloushallintoa vastaavasti on se, että ostolasku vastaanotetaan verkkolaskuna suoraan yrityksen tietojärjestelmään, jonka jälkeen laskun hyväksymiskierto, arkistointi ja maksatus hoidetaan järjestelmässä. Digitaalisen ja sähköisen taloushallinnon synonyyminä voitaisiinkin hyvin käyttää automaattista taloushallintoa, koska sähköinen toimintatapa mahdollistaa rutiinien automatisointia hyvin pitkälle. Tapahtumien automatisoinnilla on mahdollisuus parantaa taloushallinnon tehokkuutta merkittävästi, jolloin painopiste siirtyy tiedon tallentamisesta konsultointiin ja analysointiin. Täydellinen digitaalinen taloushallinto tarkoittaa kaiken taloushallinnon aineiston käsittelyä sähköisesti koko arvoketjun läpi. (Lahti & Salminen 2014, 11-12.)

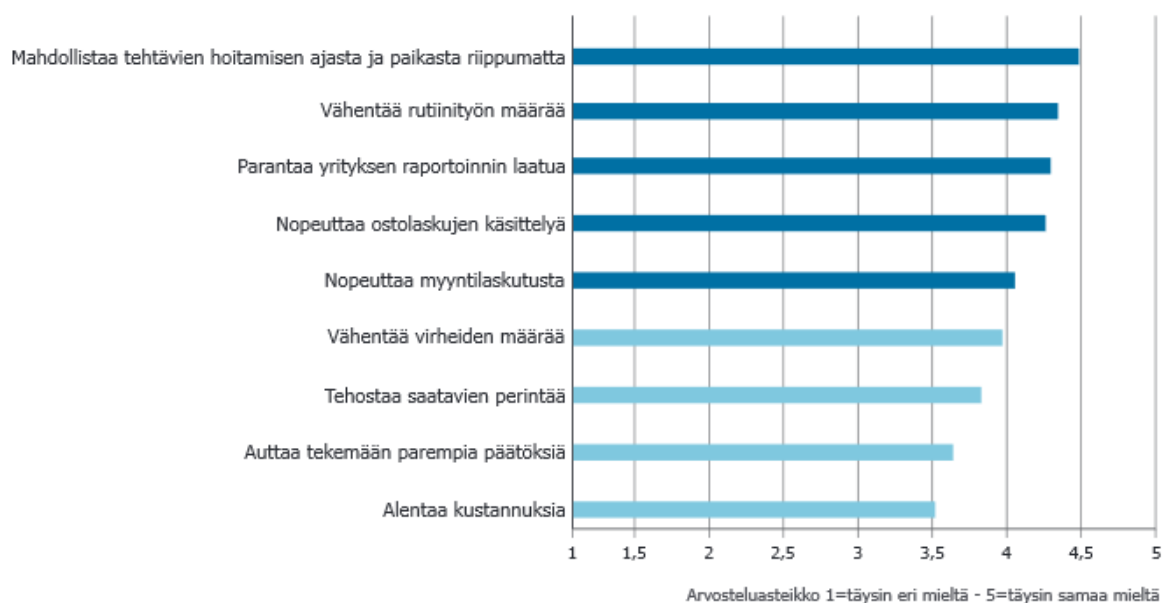
Taloushallinnon digitaalisuus on pisimmällä suurissa suomalaisyrityksissä. Suurimmalla osalla Suomen TOP 500 -yrityksistä on käytössään ostolaskujen sähköinen käsittely- ja hyväksymissovellus. Suuret yritykset myös lähettävät myyntilaskunsa verkkolaskuina. Yritykset ovat pyrkineet toiminnanohjaus- ja muissa järjestelmissään automatisoimaan prosessien manuaalisia vaiheita sekä tekemään integraatiota yli yritys- ja organisaatorajojen. (Lahti & Salminen 2014, 30.)

Tehokkuusnäkökulman lisäksi digitaalinen taloushallinto on myös ympäristöystävällinen ratkaisu vähentäen merkittävästi CO₂-päästöjä. Paperilaskutukseen kuluu noin viisi miljoonaa kiloa paperia vuodessa, joka aiheuttaa elinkaarensa aikana arviolta 14 300 tonnia CO₂-päästöjä. Tämä vastaa noin 3 500 omakotitalon keskimääräisiä päästöjä vuodessa. (Lahti & Salminen 2008, 29.) Verkkolaskutusta voidaan ajatella myös imagokysymyksenä; verkkolaskutukseen siirtyminen antaa kuvan nykyaikaisesta ja ympäristövastuun huomioivasta yrityksestä. Kovassa kilpailussa verkkolaskutuksesta voi saada kilpailuetua, kun monet yritykset pitävät verkkolaskujen saamista yhtenä kriteerinä uusien toimittajasopimuksien laatimiseen. (Lahti & Salminen 2014, 62.)

Digitaalinen taloushallinto parantaa tehokkuutta ja nopeuttaa prosesseja verrattuna perinteisiin paperisiin ja manuaalisiin prosesseihin; resurssien ja fyysisen arkistointitilan tarve vähenee merkittävästi. Digitaalinen taloushallinto on joustavaa ja helppoa, ja lisäksi se vähentää virheiden määrää parantaen samalla laatua. Digitaaliseen taloushallintoon siirtyneet yritykset tehostavat yleensä noin 30-50 prosentilla taloushallintoaan. Laskelmissa on huomioitu kaikki prosessin osat sisältäen kaikki prosessiin osallistuvat työntekijät, myös taloushallinnon ulkopuolelta. Integroidun taloushallinnon etuna on se, että samaa tietoa ei käsitellä useaan kertaan vaan perustiedot ovat samassa paikassa. Yksittäistä prosessia voidaan saada näin tehos-

tettua jopa 90 prosentilla. Parantunut tehokkuus konkretisoituu kustannussäästöiksi työvoimatarpeen, arkistointitilan ja näiden edellyttämien tilojen tarpeen vähenemisen myötä. (Lahti & Salminen 2014, 32-33.) Sähköinen toimintatapa mahdollistaa kirjanpidon automatisointia hyvinkin pitkälle ja automatisoinnin myötä on mahdollista saada reaaliaikaista tietoa kirjanpidosta. Reaaliaikainen tieto helpottaa huomattavasti ennustamista ja päätöksentekoa. (Tölli 2006, 56.)

TietoAkseli Oy:n ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun syyskuussa 2015 toteuttamassa tutkimuksessa digitaalisen taloushallinnon nykytilasta ja tulevaisuuden tarpeista pk-yrityksissä kävi ilmi, että digitaalinen taloushallinto nähdään hyödyllisenä pk-yrityksissäkin. Vastaajista 85% uskoi digitaalisen taloushallinnon parantavan raportoinnin laatua ja 84 % uskoi sen vähentävän rutiinityön määrää. 88 % vastaajista oli joko lähes tai täysin samaa mieltä siitä, että digitaalinen taloushallinto mahdollistaa tehtävien hoitamisen ajasta ja paikasta riippumatta. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 5.) Tutkimus tehtiin verkkokyselynä ja vastauksia saatiin 400 pk-yrityksen omistajalta tai liiketoiminnasta ja taloushallinnosta vastaavalta henkilöltä. Kyselyyn vastanneista 62,6 % oli alle kymmenen henkilöä työllistävistä yrityksistä, joten tutkimuksen tulosten voidaan katsoa olevan hyvin hyödynnettävissä tässäkin tutkimuksessa. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 3.) Tutkimuksen perusteella digitalisoitumisen suurimpina hyötyinä nähdään ajansäästö, joustavuus ja tiedon laadun paraneminen. Kuviossa 2 on kuvattu vastaajien käsityksiä digitalisoitumisen hyödyistä asteikolla 1-5 siten, että arvo yksi tarkoittaa vastaajan olevan täysin eri mieltä ja arvo viisi taas vastaavasti täysin samaa mieltä. Taulukon perusteella vastaajat ovat hyvinkin samaa mieltä hyödyistä, koska heikoimmankin keskiarvon saanut väittämä on yli 3,5 eli vastaajat ovat pääosin lähes samaa mieltä. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 9.)

Kuvio 2: Käsitykset digitaalisuuden hyödyistä (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 9)

Digitaalisen taloushallinnon yleistyminen on tapahtunut odotettua hitaammin, ja Suomi on menettänyt asemansa sähköisen taloushallinnon edelläkävijänä. 2000-luvun alkupuolella Suomessa vaikutti vielä olevan edellytykset synnyttää kansainvälistä kasvua ja vientiä edustava toimiala sähköisen taloushallinnon ympärille. Toistaiseksi meillä on kilpailuetuna edistyksellinen maksuliikenneinfrastruktuurimme, mutta viimeiset ponnistukset verkkolaskutuksen todellisen läpimurron aikaansaamiseksi ovat vielä tekemättä. Suurella osalla yrityksistä on valmius lähettää ja vastaanottaa verkkolaskuja ja monet suuryritykset ovat ilmoittaneet vastaanottavansa vain ja ainoastaan verkkolaskuja, silti monet yritykset vastaanottavat suuren osan laskuistaan paperisina. Verkkolaskutuksen etenemisen esteinä on nähty muun muassa sopivien taloushallinnon järjestelmien puute sekä se, että ihmiset ja organisaatiot vaativat luonnollisesti omansa aikansa uusien toimintamallien ja teknologioiden omaksumiseen. Verkkolaskutus on lisäksi koettu monimutkaisena ja erittäin vaativana muutoksena. Laskuttajan saamat hyödyt verkkolaskutuksesta on myös koettu marginaalisiksi ja koska verkkolaskutukseen siirtymisen on vaatinut IT-projektin, ovat yritykset ymmärrettävästikin suhtautuneet negatiivisesti verkkolaskutukseen siirtymiseen. (Lahti & Salminen 2014, 28-30.)

Markkinat kuitenkin kehittyvät jatkuvasti myös verkkolaskutuksen osalta ja esteitä on pyritty poistamaan tai ainakin madaltamaan. Ohjelmistojen ominaisuuksia on kehitetty ja samalla myös lähetysoikeuksia parannettu. Eri standardit ja operaattorit on saatu toimimaan yhteen paremmin kuin ennen. Pienetkin yritykset on otettu aiempaa paremmin huomioon, ja heille on tarjolla edullisia verkkopalveluita verkkolaskujen lähettämiseen, jolloin ei suurta investointia siis enää tarvita. (Lahti & Salminen 2014, 30)

2.1 Taloushallinnon tietojärjestelmät

Taloushallinto on merkittävä ja samalla lakisääteinen osa yrityksen toimintaa, jossa teknologialla on suuri rooli. Tietojärjestelmä- ja palveluvalinnat ratkaisevat sen, kuinka digitaalisesti yritys voi tai ei voi toimia. Tietojärjestelmän tulee palvella tarkoitustaan sekä ennen kaikkea yrityksen strategiaa. Perusteellinen analyysi yrityksen tilanteesta ja tavoitteista on hyvä pohja talouden järjestelmäarkkitehtuurin suunnittelulle. Taloushallinnon tietojärjestelmän hankinta on yrityksen koosta riippumatta suuri ja kauaskantoinen päätös. Ohjelmiston valintaan vaikuttavat yrityksen järjestelmätarpeet ja tarjolla olevat ratkaisut, järjestelmässä käytetty teknologia, järjestelmän kokonaiskustannukset, alkuinvestointi, järjestelmän joustavuus, ylläpito ja kehitys sekä käytettävyys loppukäyttäjän näkökulmasta. Järjestelmän saatavuus ja järjestelmätoimittajan muut palvelut vaikuttavat myös usein lopulliseen päätökseen. (Lahti & Salminen 2014, 34-35)

Tietotekniikan ja ohjelmistojen kustannukset ovat yritykselle merkittävä kuluerä, suurissa yrityksissä jopa yli 20 % taloushallinnon kokonaiskustannuksista. Oikean järjestelmän valinta vaikuttaa siis merkittävästi tehokkuuteen ja sujuvuuteen. Pienillä yrityksillä on usein kirjanpito-ohjelma käytössä tilitoimiston kautta tai pilvipalveluna. Pienten yritysten tarpeisiin riittävät monesti kirjanpito-ohjelman perustoiminnallisuudet kuten asiakasrekisteri ja myyntilaskutus, ostoreskontra, pääkirjanpito ja peruseräraportointi. Pankkiyhteys voidaan hoitaa kirjanpito-ohjelman tai pankin tarjoaman internet-palvelun kautta. Markkinoilla on myös pienille yrityksille tarkoitettuja standardikirjanpito-ohjelmia. Osa ohjelmistoista on toisia kattavampia sisältäen toiminnallisuuksia esimerkiksi yksinkertaiseen varastohallintaan tai vaikkapa netti-kaupan ylläpitoon. Muutos- tai räätälöintimahdollisuudet näissä ohjelmistoissa ovat hyvin rajalliset, jopa olemattomat. Monet yritykset käyttävät tällaisia ohjelmistoja ainoastaan myyntilaskutukseen ja ostavat muut taloushallinnon palvelut tilitoimistolta. Digitalisaatio on tuonut markkinoille uusia palvelumalleja, jotka mahdollistavat sen, että yritykset voivat käyttää tilitoimiston kanssa samaa sovellusta internetin välityksellä. (Lahti & Salminen 2014, 35-37)

Hyvä ohjelmisto luo pohjan tehokkaalle taloushallinnolle, joten sopivan ohjelmiston valintaan kannattaa panostaa. Pk-yrityksille on tarjolla useita erilaisia integroituja taloushallinnon ohjelmistoja kattaen kirjanpidon, laskutuksen ja myyntireskontran, ostoreskontran ja usein myös pankkiyhteyden. Ohjelmiston tulisi myös pystyä tuottamaan pakollisia viranomaisilmoituksia, jotka parhaimmillaan voidaan lähettää sähköisesti esimerkiksi Verohallintoon. Ohjelmistoa ei näkyään ole välttämättä pakko asentaa omalle palvelimelle, vaan ne voidaan ostaa SaaS (Software as a Service) -palveluna. Käytännössä tämä tarkoittaa, että palveluntarjoaja omistaa ohjelmiston, eikä sitä tarvitse asentaa omalle koneelle vaan ohjelmistoa käytetään internetin kautta (Koivumäki & Lindfors 2012, 23-24). Erityisesti pienen yrityksen näkökulmasta on usein järkevämpää hankkia ainakin osittain valmiita palveluita kuin alkaa rakentamaan

omaa sähköisen taloushallinnon infrastruktuuria osajärjestelmiseen ja liittymiseen. Pienelle yritykselle on usein helpointa hankkia sähköisen taloushallinnon palvelut omalta tilitoimistoltaan. (Lahti & Salminen 2014, 223-224.)

2.2 Sähköinen arkistointi ja tositteiden säilyttäminen

Sähköinen taloushallinto mahdollistaa myös tositteiden sähköisen arkistoinnin. Kirjanpitolain mukaan kirjanpitoaineisto eli tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpitokirjoista ja aineistoista on säilytettävä kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet taas tulee säilyttää kuusi vuotta tilikauden päättymisvuodesta laskien. (KPL 10 §.) Vuoden 2016 alusta uudistetun kirjanpitolain myötä vaatimus tasekirjan säilyttämisestä paperisena on hävinnyt ja koko kirjanpitoaineiston voi nyt arkistoida sähköisesti (Kirjanpitolaki 9 §).

Taloushallinnon arkiston sähköistäminen tuo tehokkuutta ja säästöjä, koska se ei vie tilaa kuten fyysinen arkisto mapeineen, ja tiedon hakeminen on helppoa ja nopeaa. Sähköinen arkistointi edellyttää kuitenkin yleensä erillisen ohjelmiston hankintaa, mutta sähköisen arkistoinnin voi myös ulkoistaa palveluntarjoajalle. Vastuu arkistoinnista on kuitenkin aina kirjanpitovelvollisella itsellään. Sähköistä arkistointia säätelevät kirjanpitolain määräykset tilapäisestä ja pysyvästä arkistoinnista. (Koivumäki & Lindfors 2012, 25; Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 20.)

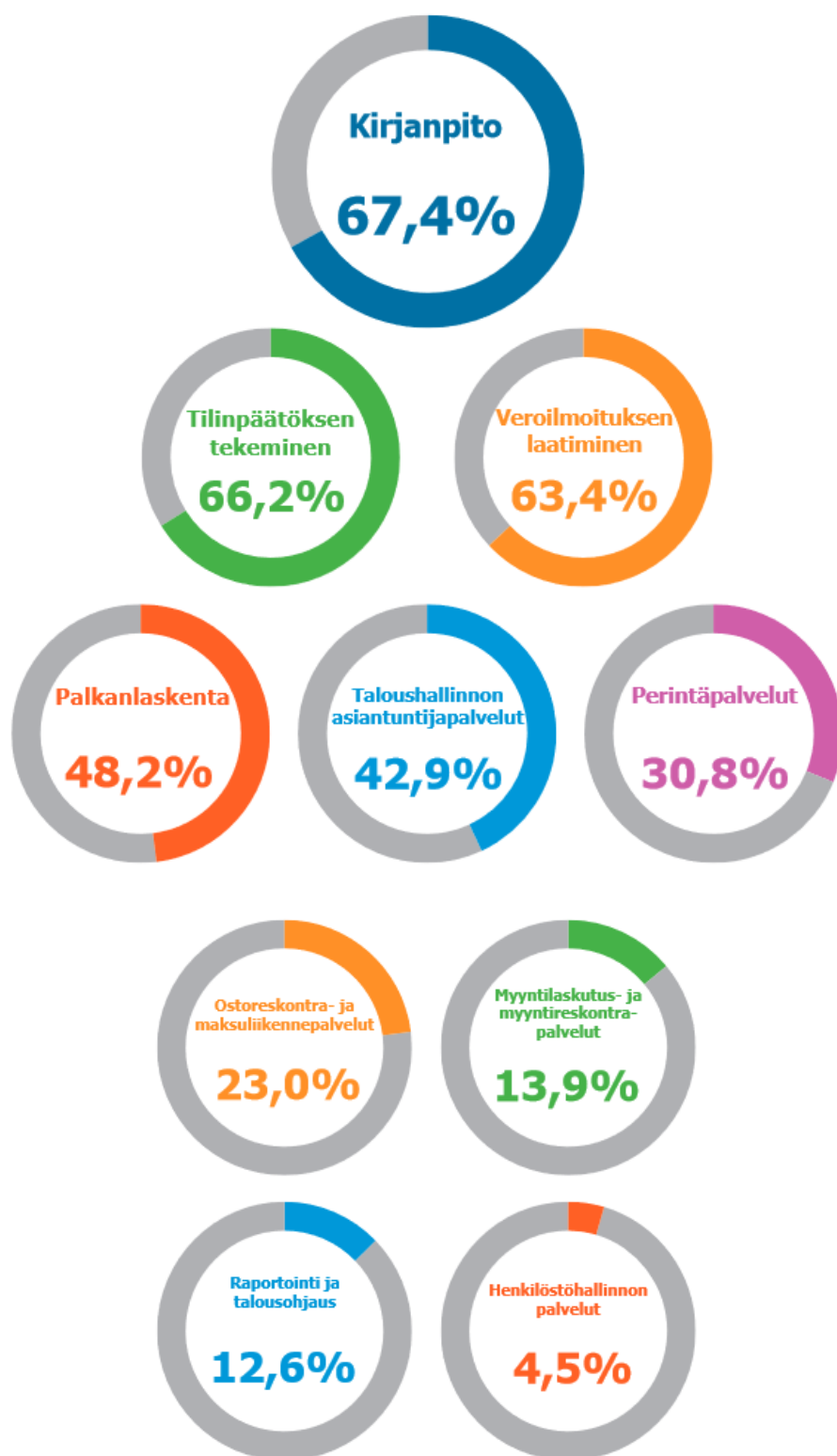
Myyntilaskut ovat kirjanpitoaineistoa, joten on huomioitava että myös laskujen liitteet on arkistoitava asianmukaisesti. Kirjanpitoaineisto on arkistoitava niin, että tietoja on mahdollista hakea ja lajitella järjestelmällisesti. Sähköisen arkistoinnin etuna paperiin verrattuna on se, että tositteiden etsiminen sähköisestä arkistosta on huomattavasti nopeampaa. (Tölli 2006, 56.)

Myyntilaskujen sähköiseen arkistointiin löytyy useita eri vaihtoehtoja. Ensin on päätettävä hoitaako yritys arkistoinnin itse omalla ohjelmistollaan vai annetaanko se ulkopuolisen palveluntarjoajan tehtäväksi. Verkkolaskuoperaattorit tarjoavat yleensä palvelua, jossa myyntilaskut arkistoidaan niiden palvelussa. Laskun aineisto on jo valmiiksi sähköisessä muodossa operaattorin palvelimella, joten sähköinen arkistointi on luonnollinen lisäpalvelu. Markkinoilla on myös muita palveluntarjoajia, joille aineisto voidaan toimittaa erikseen arkistoitavaksi. (Lahti & Salminen 2014, 98.)

2.3 Taloushallinnon sähköistäminen ulkoistamalla

Kirjanpidon ja palkanlaskennan ulkoistaminen on jo pitkään ollut yleistä pk-yrityksissä. Ulkoistamisella tavoitellaan tehokkaampaa taloushallintoa ja kustannussäästöjä (Koivumäki & Lindfors 2012, 26). Sähköinen taloushallinto on yleistymässä myös pk-yrityksissä, ja yhä useampi pk-yritys hankkii taloushallinnon palvelunsa pilvipalveluna. Parhaimmillaan sähköisen taloushallinnon etuina ovat yrittäjän arjen helpottuminen, kasvanut ymmärrys yrityksen taloudellisesta tilasta ja sujuvampi yhteistyö tilitoimiston kanssa. Vain osittain toteutettuna sähköisestä taloushallinnosta on kuitenkin vaikea saada näitä hyötyjä. (Siivola 2015.) Pilvipalveluna hankittua ohjelmistoa voitaneen pitää huolettomimpana ratkaisuna yritykselle, koska vastuu ohjelmiston ylläpidosta ja päivityksestä on tällöin myös ulkoistettu palveluntarjoajalle. (Lahti & Salminen 2014, 46; Tomperi 2011, 140).

Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja TietoAkselin syksyllä 2015 (12-13) toteutettaman tutkimuksen mukaan yritykset ulkoistavat usein lakisääteiset velvollisuutensa, mutta muiden asiantuntijapalveluiden, kuten talousohjauksen ja raportoinnin tai henkilöstöhallintopalveluiden ulkoistaminen ei ole vielä aivan yhtä yleistä. Kirjanpito on kaikista yleisimmin ulkoistettu palvelu, sen jälkeen tulevat tilinpäätöksen ja veroilmoituksen laadinta. Taloushallinnon asiantuntijapalveluita vastasi ulkoistavansa jopa 42,9 % vastaajista mikä kertonee yritysten tarpeesta syvemmälle taloushallinnon asiantuntijuudelle. Vastaajista 23% on ulkoistanut ostoreskontraprosessinsa, mutta vain 13,9 % on ulkoistanut myyntilaskutuksen ja myyntireskontran. Tämän arvellaan selittyvän sillä, että ohjelmistot ovat kehittyneet yksinkertaisiksi ja tehokkaiksi. Myyntilaskutus on myös merkittävä osa asiakassuhdetta. Siihen liittyvää hiljaista tietoa voi olla vaikeaa siirtää, jolloin ymmärrettävästi halutaan pitää toiminto yrityksen sisällä. Kuviossa 3 on esitelty tutkimuksessa saatuja vastauksia pk-yritysten ulkoistamista taloushallinnon toiminnoista.

Kuvio 3: Ulkoistetut taloushallinnon toiminnot pk-yrityksissä (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 12)

Ulkoistamalla taloushallinnon toimintojaan pk-yritykset tavoittelevat usein kustannussäästöjä ja asiantuntijuutta. Onnistuneella ulkoistamisella näihin tavoitteisiin voidaan hyvin päästäkin,

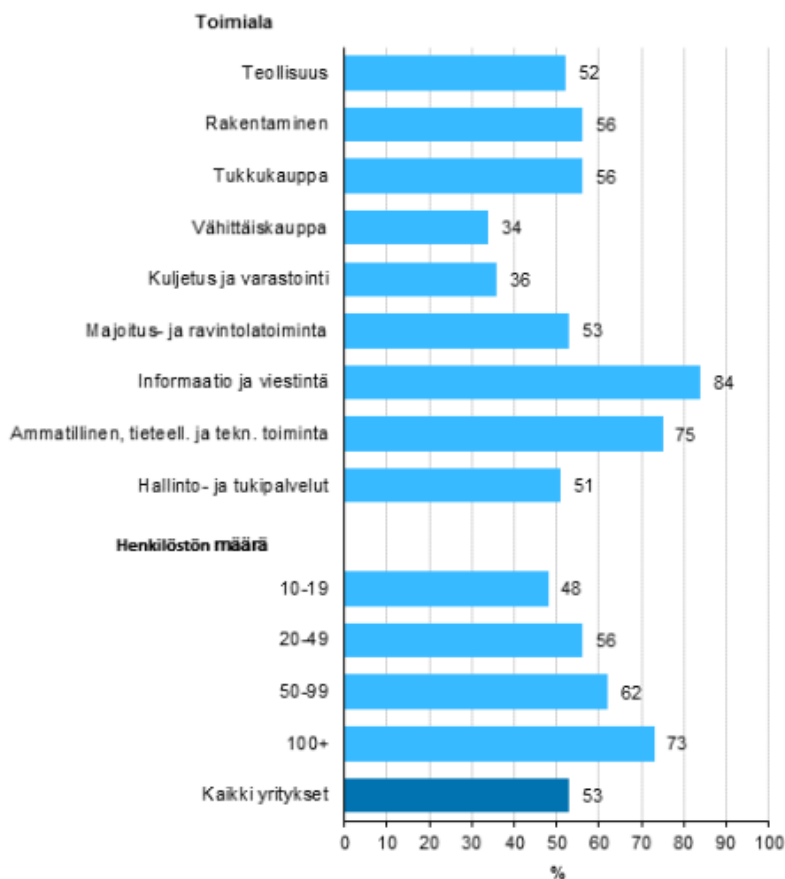
jolloin yritys voi saada ulkoistamisesta lisäarvoa toiminnalleen. Taloushallinnon prosesseja pystytään tehostamaan huomattavasti ja tilitoimistosta voi muodostua pitkäaikainen kumppani johtamisen tueksi. Ulkoistamisen etuna pidetään myös sen myötä liiketoiminnan kehittämiseen ja tuottavampaan työhön vapautuvaa aikaa. Ulkoistuksen kustannuksiin vaikuttaa paljon yrityksen yksilölliset tarpeet, liiketoiminnan luonne ja koko. Taulukossa 2 on havainnollistettu ulkoistettujen taloushallinnon palveluiden hintatasoa suuntaa antavilla prosenttiosuuksilla liikevaihdosta. Taulukon 2 perusteella voidaan todeta suhteellisten kustannusten pienenevän yrityksen toiminnan kasvaessa. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 21.)

Liikevaihto	Hinta (% liikevaihdosta)
100 000€	Alkaen 2,5 %
200 000€	Alkaen 2,5 %
1 M€	Alkaen 1,5 %
5 M€	Alkaen 0,5 %
20 M€	Alkaen 0,5 %

Taulukko 1: Tilitoimistopalveluiden viitteellinen hintataso (Procountor 2015, 81)

Pilvipalveluista on olemassa lukuisia erilaisia määritelmiä, mutta nykyään termiä käytetään yleisesti puhuttaessa kaikista verkon välityksellä käytettävistä ohjelmistoista. Pilvipalveluiden uskotaan nousevan pääasialliseksi tavaksi hankkia ohjelmistoja pk-yrityksissä. Pilvipalvelun hinta muodostuu perustuen esimerkiksi käytettävien sovellusten tai moduulien määrään, kapasiteettiin, käyttäjämäärään, tapahtumavolyymeihin tai näiden yhdistelmiin. Palveluun sisältyvät laitteistot, ohjelmistolisenssit, tietoturva sekä muu infrastruktuuri (tilat, tietoliikenneverkot yms.) sovellusten pyörittämiseen. Pilvipalvelu mahdollistaa palvelun mitoituksen sen hetkisen tarpeen mukaan joustavammin kuin hankkimalla ohjelmistot ja lisenssit suoraan yritykselle. Veloituksen perustuessa todellisiin tapahtumiin, on helpompi välttyä maksamasta ylimääräisestä kapasiteetista. Palveluntarjoajasta riippuen pilvipalveluiden tarjoajat myyvät usein myös sovellusten käyttöönottoon liittyvää konsultointia, käyttäjäkoulutusta sekä käytön tukea ja neuvontaa. (Lahti & Salminen 2014, 46.)

Maksullisia pilvipalveluja käyttää merkittävä osa yrityksistä. Tilastokeskuksen Tietotekniikan käyttö yrityksissä -julkaisun mukaan määrä oli keväällä 2015 jo 53 prosenttia yrityksistä. Yleisintä pilvipalveluiden käyttö on informaation ja viestinnän toimialalla ja harvinaisinta vähittäiskaupan toimialalla. Kuviossa 4 on kuvattu pilvipalveluiden yleisyyttä toimialoittain keväällä 2015. (Tilastokeskus 2015.)

Kuvio 4: Pilvipalveluiden käyttö vähintään kymmenen henkilöä työllistävissä yrityksissä (Tilastokeskus 2015)

Taloushallinnon ohjelmistotalo Procountorin toimitusjohtaja Mikko Siivola listasi keväällä 2015 muutamia vinkkejä sähköiseen taloushallintoon siirtymistä harkitseville yrityksille:

- Valitse tilitoimisto, joka on erikoistunut sähköiseen taloushallintoon
Sähköinen taloushallinto muuttaa palvelun painopisteen tiedon tallentamisesta automaattisten prosessien ohjaamiseen ja asiakkaan konsultointiin. Kannattaa siis valita tilitoimisto, jolla on osaamista sekä sähköisestä taloushallinnosta että prosesseista.
- Valitse yrityksen tarpeisiin soveltuva ohjelmisto
Lähtökohta toimivaan sähköiseen taloushallintoon on luonnollisesti yrityksen tarpeisiin soveltuva ohjelmisto. Ohjelmistoa valitessa tulisi pyrkiä löytämään ohjelmisto, joka sisältää samassa paketissa yrityksen tarvitsemat osiot, kuten reskontrat, myyntilaskutus, palkat, kirjanpito ja raportointi. Suurimmat hyödyt saadaan sekä asiakkaan että tilitoimiston käyttäessä samaa oh-

jelmistoa pilvipalveluna. Tällä tavoin myös taloudellista tilannetta pystyy seuraamaan reaaliaikaisemmin.

- Käytä ohjelmistoa taloudellisesti
Asiakkaan ja tilitoimiston käyttäessä samaa ohjelmistoa, on erittäin tärkeää, että pelisäännöt ja vastuut ovat selvillä. Työnjaosta ja käyttöoikeuksista onkin syytä sopia tarkkaan. Ohjelmiston valinnassa on myös huomioitava käyttäjä- ja moduulikohtainen hinnoittelu. Ohjelmiston hinta voi huomaamatta nousta jos esimerkiksi jokaisesta lisäkäyttäjstä joutuu maksamaan.
- Hyödynnä ohjelmiston tarjoamat sähköiset yhteydet
Pyri lähettämään mahdollisimman suuri osa laskuistasi verkkolaskuina ja vastaanottamaan suurin osa ostolaskuistasi verkkolaskuina, jotta saisit mahdollisimman suuren hyödyn nykyaikaisista sähköisistä yhteyksistä.
- Taloushallinnon prosessit on hyvä päivittää sähköiseen taloushallintoon siirtymisen myötä
Siirtyminen sähköiseen taloushallintoon on iso muutos, mutta samalla hyvä mahdollisuus tarkastella yrityksen toimintatapoja uudessa valossa. (Siivola 2015)

3 Sähköinen laskutus ja verkkolaskutus

Sähköisellä laskulla tarkoitetaan käytännössä ottaen mitä tahansa sähköisessä muodossa lähetettävää laskua. Myyntilaskun sähköiseen lähettämiseen on useita eri vaihtoehtoja ja yritysten voikin olla haastavaa löytää juuri itselle sopivaa vaihtoehtoa. Yleisimmät kanavat myyntilaskujen sähköiseen lähettämiseen ovat verkkolaskut, e-kirje-laskut, EDI -laskut ja sähköpostilaskut. Näistä e-kirje-laskut ja sähköpostilaskut eivät kuitenkaan ole varsinaisia sähköisiä laskuja, koska ne vaativat paperin käsittelyä tai tietojen manuaalista tallennusta jossain vaiheessa prosessia. E-kirje saapuu vastaanottajalle paperisena, vaikka lasku lähetetäänkin sähköisesti e-kirje-tulostuspalveluun. Sähköpostin liitteenä lähetetyn laskun tietoja laskun vastaanottaja taas ei pysty automaattisesti hyödyntämään, vaan osa tiedoista joudutaan tallentamaan manuaalisesti. EDI -laskutusta käyttävät pääosin suuryritykset, koska se edellyttää suuria laskuvolyymeja. Verkkolaskutuksessa laskuaineisto siirretään laskuttajan järjestelmästä verkkolaskuoperaattorille, jonka tehtävänä on välittää aineisto vastaanottajalle. (Lahti & Salminen 2014, 92-93.) Verkkolasku tietoineen siirtyy siis suoraan vastaanottajan järjestelmään mahdollistaen taloushallinnon toimintojen automatisoinnin hyvinkin pitkälle.

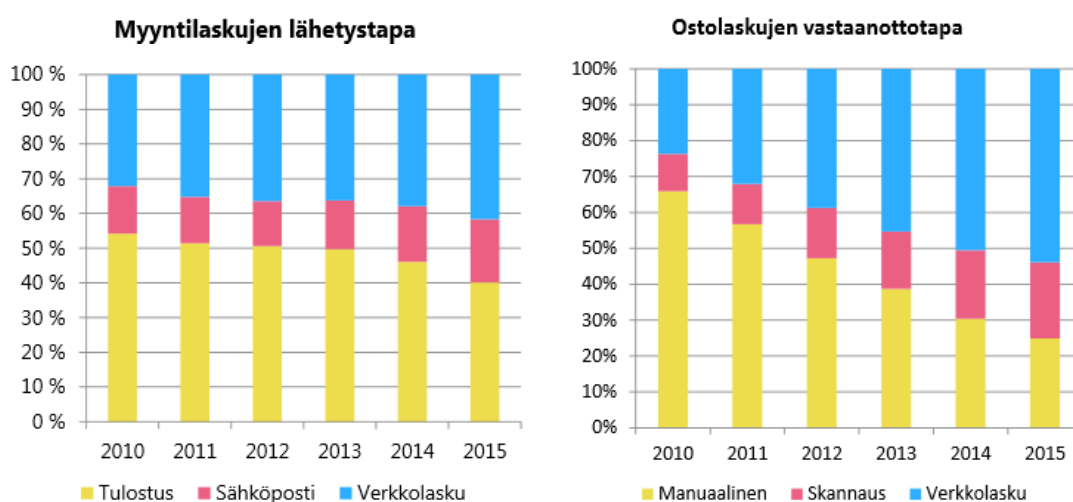
Verkkolaskutuksen edellytyksenä on aiemmin ollut, että laskuttaja kytkeytyy johonkin verkkolaskuoperaattoreista. Laskuttajan on pitänyt pystyä toimittamaan laskuaineisto oikeassa muodossa ja oikealla standardilla omasta laskutusjärjestelmästäan verkkolaskuoperaattorille. Tämä luo tiettyjä edellytyksiä laskutusohjelmistoille, jotka toki löytyvät useimmista nykyaikaisista toiminnanohjaus- ja taloushallinnon järjestelmistä valmiina. Markkinoilla on yhä enemmän erityisesti pk-yrityksille soveltuvia taloushallinnon ohjelmistoja verkkolaskutuksen edellyttämällä toiminnallisuuksilla sisältäen suoran linkin operaattorille. Kytkeytyminen verkkolaskuoperaattoriin voi kuitenkin olla haastavaa ja edellyttää suuria muutostöitä ja testaamista niin operaattorin päässä kuin yrityksen laskutusjärjestelmässäänkin. Sähköinen kanava on ensin saatava rakennettua ja aktivoitua, vasta sen jälkeen voi sähköinen laskutus alkaa. Pienimmille yrityksille saattaakin olla järkevintä ja kustannustehokkainta esimerkiksi syöttää laskun tiedot operaattoreiden järjestelmään internet-lomakkeen kautta. Monet operaattorit tarjoavat tällaista palvelua kohtuulliseen hintaan eikä käyttöönottoon tarvita suurta investointia. Tämä on hyödyllinen tieto niille yrityksille, jotka toivovat saavansa kaikki ostolaskunsa verkkolaskuina - oman verkkolaskutusohjelmiston puute ei ole este lähettää verkkolaskuja. Huonona puolena on toki laskuttavan yhtiön näkökulmasta se, että samoja tietoja joutuu syöttämään useampaan kertaan. (Lahti & Salminen 2014, 93-94.) Laskuttajan kannattaisikin tutustua tarkkaan markkinoilla oleviin palveluihin löytääkseen itselleen sopivimman vaihtoehdon, jotta voisi saada itse hyötyä sähköisestä laskutuksesta.

Sähköisen taloushallinnon ja verkkolaskutuksen hyödyt ovat paljon laajemmat kuin pelkkä materiaalikustannusten ja ajan säästö. Verkkolaskutuksen myötä on mahdollista löytää entistä järkevämpiä toimintatapoja, hyödyntää paremmin yrityksen tietojärjestelmien tuottamaa tietoa automatisoimalla toimintoja, parantaa ja nykyaikaistaa yrityksen imagoa, parantaa asiakaspalvelua reaaliaikaisemman tiedon avulla ja vapauttaa henkilöstöresursseja tuottavampaan työhön pakollisten prosessien tehostumisen kautta. Manuaalisen työn vähenemisen myötä yleensä virheiden määrä vähenee. (Kurki ym. 2011, 29.) Verkkolasku mahdollistaa myös kirjanpidon automatisoinnin myyntilaskujen osalta, jolloin taloushallinto tehostuu huomattavasti (Tomperi 2011, 142). Verkkolaskutuksessa on siis selkeitä etuja, mutta niiden tunnistaminen edellyttää taloushallinnon kokonaisvaltaista tarkastelua.

Hitaasti mutta varmasti verkkolaskutus ja sähköinen taloushallinto kaikesta huolimatta valtaavat alaa niin yrityksissä kuin kuluttajalaskutuksessa. Sähköinen laskutus yleistyy kuluttajien keskuudessa, ja Itellan toteuttaman tutkimuksen ”Sähköinen laskutus Suomessa 2013” mukaan jo puolet kuluttajalaskuista vastaanotettiin sähköisesti vuonna 2013. Tutkimuksen mukaan 34 % laskuista vastaanotettiin verkkopankkiin tai Netpostiin, joilla on hyvä tietoturva. 15 % laskuista vastaanotettiin sähköpostitse. (Posti 2014.) Tilitoimisto Talenom uutisoi internet-sivuillaan 15.1.2016 sähköisesti vastaanotetun kirjanpitomateriaalin määrän kolminkertaistuneen edeltäneen puolen vuoden aikana. Talenomien asiakkaat voivat lähettää kirjanpitomate-

riaalia joko postitse tai yhtiön sähköisten palveluiden kautta. Luottokorttikuitit voi lähettää jopa omalla puhelimella Talenom App-mobiilisovelluksen kautta. Yhtiön toimitusjohtaja Harri Tahkola uskoo joulua edeltäneen postilakon toimineen hyvänä vauhdittajana ja motivaattorina sähköisten kanavien valintaan. Joulukuussa yhtiö vastaanotti sähköisesti melkein 18 000 tositetta enemmän kuin kesäkuussa. (Talenom 2016.)

Ohjelmistoyhtiö Procountorin syksyllä 2015 laatiman pk-yritysbarometrin mukaan verkkolaskutus yleistyy koko ajan pk-yrityksissä, mutta tällä hetkellä pk-yrityksissä on vastaanottaa ostolaskuja verkkolaskuina kuin lähettää omat myyntilaskut verkkolaskuina. Tätä tilastoa on havainnollistettu alla kuviossa 5. (Procountor 2015b)

Kuvio 5: Myynti- ja ostolaskujen lähetystapa pk-yrityksissä (Procountor 2015b)

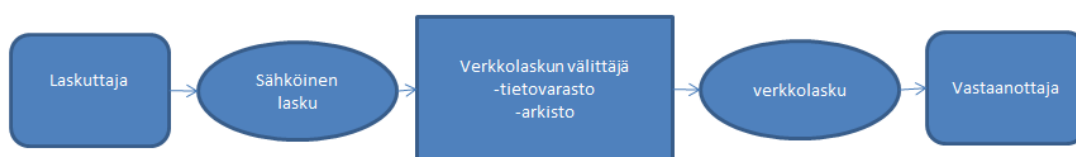
Ennen verkkolaskutukseen siirtymistä on luonnollisesti selvitettävä ketkä asiakkaista voivat vastaanottaa verkkolaskuja ja mitkä ovat heidän verkkolaskutusosoitteensa. Verkkolaskutusosoitteet voidaan selvittää joko suoraan asiakkailta tai TIEKEN ylläpitämästä verkkolaskuosoitteistosta: <http://www.tieke.fi/display/verkkolasku/Verkkolaskuosoitteisto>. Verkkolaskuosoitteistosta voi etsiä ilmaiseksi yksittäisiä verkkolaskuosoitteita esimerkiksi asiakkaan nimellä. Koko osoitteistonkin saa tarvittaessa ladattua kerta- tai vuosisopimuksella, mutta tämä tuskin on pienelle yrittäjälle kovin tarpeellista. Verkkolaskuosoite on yrityksen OVT-tunnus tai IBAN-tunnus, johon yleensä lisätään vielä pankin BIC-koodi. (Kurki ym. 2011, 23.)

3.1 Verkkolaskun määritelmä

Verkkolaskutukseen siirtymistä pohdittaessa on erittäin tärkeää ymmärtää mitä verkkolaskulla oikeasti tarkoitetaan. Verkkolasku on terminä varmaan jo valtaosalle tuttu, mutta puhekielessä sitä kuulee usein käytettävän terminä monesta muustakin sähköisessä muodossa olevasta laskusta, kuin varsinaisesta verkkolaskusta puhuttaessa. Tämä ei sinänsä ole vakavaa, mutta

on hyvä ymmärtää miten paljon laajemmat hyödyt aidolla verkkolaskulla on muihin sähköisiin laskuihin, kuten pdf-laskuihin, verrattuna. On siis ymmärrettävä mitä verkkolaskulla oikeasti tarkoitetaan, jotta siitä voisi saada suurimman mahdollisen hyödyn.

Verkkolasku on aito sähköinen lasku, joka sekä lähetetään että vastaanotetaan sähköisessä muodossa. Verkkolaskun tiedot kulkevat operaattorin kautta laskuttavan yrityksen laskutuksesta asiakasyrityksen taloushallinnon ohjelmistoon. Verkkolaskun perustietoja ei tarvitse erikseen tallentaa, vaan ne siirtyvät automaattisesti laskudatan mukana vastaanottajan järjestelmään. Vastaanottaja saa avattua paperilaskua muistuttavan kuvan näytölleen, jolloin laskun käsittely on helppoa ja nopeaa. (Koivumäki & Lindfors 2012, 21; Lahti & Salminen 2014, 62.) Verkkolasku ei siis ole mikä tahansa sähköisessä muodossa lähetetty lasku, vaan sen käsittely on huomattavasti automaattisempaa ilman tarvetta erilliseen skannaamiseen ja tietojen manuaaliseen tallentamiseen. Pdf-tiedostona sähköpostilla lähetetty lasku on toki sähköisessä muodossa, mutta ei sama asia kuin aito verkkolasku, koska sen tietoja ei pystytä automaattisesti siirtämään vastaanottajan järjestelmään vaan se edellyttää manuaalista tietojen tallennusta. Kuviossa 6 on havainnollistettu miten verkkolasku kulkee lähettäjältä vastaanottajalle. (Tomperi 2011, 140.)

Kuvio 6: Verkkolaskun kulku lähettäjältä vastaanottajalle (Tomperi 2011, 140)

3.2 Verkkolaskustandardit

Verkkolaskun toiminnan edellytyksenä on, että lähettävä ja vastaanottava tietojärjestelmä ymmärtävät toisiaan. Tiedon siirtyminen ongelmitta onnistuu ainoastaan tiedon ollessa tietynsä muodossa eli verkkolaskulle on oltava standardi, joka kuvaa laskun sisällön tietokenttinä. Tietokenttiä ovat esimerkiksi laskun lähettäjän nimi ja laskun summa. Yrityskohtaisia eroja voi olla tietokenttien määrässä mutta olennaista on, että laskun vastaanottava järjestelmä pystyy tulkitsemaan olennaiset ja välttämättömät tiedot oikein. Eri verkkolaskustandardit pystyvät tulkitsemaan toisiaan keskeisten tietokenttien osalta, mutta eroavaisuuksia on esimerkiksi liitteiden, yrityksen logon ja erilaisten mainosviestien liittämismahdollisuuksissa. Kaikki verkkolaskulla oleva tieto ei siis aina siirry, koska eri verkkolaskustandardit eivät aivan kaikilta osin ymmärrä toisiaan. (Kurki ym. 2011, 9-10.)

Suomessa käytetään kolmea eri verkkolaskustandardia: Verkkolaskukonsortion määrittelemää eInvoicea, Suomen pankkiyhdistyksen Finvoicea sekä TEAPPSia. Teknisestä näkökulmasta tie-

dostomuoto on joko XML- tai ASCII-muotoa. Verkkolaskustandardi on käytännössä ottaen tietuekuvaus, jossa on määritelty sähköisen laskun minimitietosisältö. Verkkolaskun tulee sisältää vähintään EU:n arvonlisäverodirektiivin mukaiset tiedot sekä laskun otsikkotiedot ja operaattorin vaatimat tunniste- ja yksilöintitiedot. Operaattorista riippuen laskulle on mahdollista sisällyttää myös muuta tietoa kuten vastaanottajan tarvitsemat tiliöintitiedot, tuotetietoja tai linkin toimituksen lisätietoihin. Verkkolaskun kuvakin on standardi-muotoinen, joten verkkolaskua voi katsella paperilaskun kaltaisena kuvana tietokoneen ruudulta sopivalla katseluohjelmalla ja sen voi myös arkistoida. Laskuttajan ei käytännössä tarvitse välittää eri verkkolaskustandardeista, koska tämä tehtävä kuuluu verkkolaskuoperaattorille. Laskuttaja vastuulla on siis lähettää laskuaineistonsa verkkolaskuoperaattorille, joka sitten huolehtii tarvittavat muunnokset vastaanottajan operaattorin kanssa. (Lahti & Salminen 2014, 94-95.)

3.3 Verkkolaskuoperaattorit ja muut palveluntarjoajat

Verkkolaskutukseen siirtyäkseen yritys tarvitsee yhteistyökumppanikseen verkkolaskujen välittäjän eli verkkolaskuoperaattorin (esim. Basware, Itella tai Maventa) tai pankin. Verkkolaskun käyttöönotto edellyttää yhteistyötä myös yrityksellä käytössä olevan taloushallinnon ohjelmiston tarjoajan kanssa, jotta saadaan varmistettua ohjelmiston yhteensopivuus verkkolaskun välittäjän kanssa. (Kurki ym. 2011, 37.) Monilta tilitoimistoilta on nykyään myös mahdollisuus vuokrata pilvipalveluna ohjelmisto, johon sisältyy verkkolaskutusmahdollisuus (Lahti & Salminen 2014, 47). Jokaisen yrityksen tulisikin aivan ensimmäisenä tarkkaan kartoittaa omat tarpeensa, jotta verkkolaskujen välittäjän valinta olisi mahdollisimman helppoa.

Verkkolaskuoperaattorin rooli eri standardien viidakossa on toimia suunnan näyttäjänä pyrkien ratkaisemaan sekavuuden aiheuttamia ongelmia ja epäselvyyksiä. Hyvä verkkolaskuoperaattori vastaanottaa laskudatan yrityksen kanssa sovitussa muodossa ja tarvittaessa muokkaa aineistoa vastaanottajalle sopivaan muotoon. Verkkolaskuoperaattorin valinnassa on otettava huomioon monia asioita, kuten minkälaisena laskun vastaanottajan toivotaan näkevän lasku näytöllään ja mitä kaikkea tietoa laskulle halutaan sisällyttää. Operaattorin käyttämä verkkolaskustandardi määrittelee mitä kaikkea laskulle voidaan sisällyttää. Mikäli yrityksellä ei ole mahdollisuutta oman laskutusjärjestelmänsä kautta muodostaa verkkolaskuja, on toiminnon ulkoistaminen tilitoimistolle yksi mahdollisuus. Monet tilitoimistot tarjoavat palvelua, jossa yritys voi esimerkiksi käyttää tilitoimiston laskutusohjelmaa tai lähettää laskutusaineistonsa tilitoimistoon edelleen lähetettäväksi. (Koivumäki & Lindfors 2012, 22; Kurki ym. 2011, 10.)

Pankit hyödyntävät verkkolaskujen välityksessä yritysten välisiä verkkopankkiyhteykskanavia. Pankkien verkkolaskutus perustuu Finvoice -standardiin, jonka yhtenä suurimmista haasteista on pidetty liitteiden lähettämismahdollisuuden puuttumista (Kurki ym. 2011 37). Nykyään myös Finvoice mahdollistaa liitteiden lähettämisen erillisellä Finvoice -liitesanomalla. Finvoi-

ce ja e-lasku ovat Finanssialan Keskusliiton rekisteröimiä tavaramerkkejä, joita voidaan käyttää välityspalvelun täyttäessä voimassa olevat Finvoice-välityspalvelun kuvaukset ja ehdot kaikilta osin. E-lasku on kuluttajille lähetetty Finvoice -muotoinen lasku. Finvoice-välityspalvelun käytön edellytyksenä on, että sekä lähettäjällä että vastaanottajalla on sopimus Finvoice-välityspalvelusta palveluntarjoajansa kanssa. (Finanssialan keskusliitto 2015.)

3.4 Verkkolaskun hyödyt

Jotta verkkolasku nähtäisiin pk-yrityksissä mahdollisuutena, on jotenkin pystyttävä konkretisoimaan verkkolaskutuksen tuomat hyödyt. Huomattava osa taloushallinnon tositteista koostuu juuri myynti- ja ostolaskuista, joten niiden sähköistämällä on luonnollisesti saavutettavissa merkittäviä tehokkuushyötyjä myös pienemmällä tositemäärillä (Koivumäki & Lindfors 2012, 21). Verkkolaskutuksesta voivat hyötyä sekä ostaja että myyjä, koska se mahdollistaa molempien osapuolten kirjanpidon automatisoinnin (Tomperi 2011, 142). Verkkolaskutus ei siis ainoastaan tehosta laskun laadintaa ja lähetystä vaan se mahdollistaa taloushallinnon laaja-alaisemman automatisoinnin.

Automaatioasteen kasvun mahdollistaminen tuo välittömiä tehokkuushyötyjä: Verkkolaskun tiedot tallennetaan taloushallinnon järjestelmään laskun laatimisen yhteydessä ja samalla päivittyvät niin yrityksen kirjanpito kuin myyntireskontrakin. Verkkolaskun hyödyt muodostuvatkin pitkälti manuaalisten työvaiheiden poistumisesta ja sitä kautta inhimillisten virheiden vähenemisestä ja kustannussäästöistä, kun postimerkkejä ja kirjekuoria ei enää tarvita. (Suomen Yrittäjät 2014.) Verkkolaskun etuna paperilaskuun nähden on nopea toimitus. Verkkolasku on yleensä melkein välittömästi perillä (Rantalainen 2014).

Taloushallinto on pienelle yritykselle yleensä vain niin sanottu pakollinen paha, jonka odotetaan lähinnä mukautuvan eri liiketoimintaprosessien tarpeiden mukaan. Verkkolaskutus voi sen sijaan antaa aivan uudenlaisen näkökulman taloushallintoon, joka voisikin tuoda jopa lisäarvoa liiketoimintaan. (Kurki ym. 2011, 30.) Mahdollisten hyötyjen löytäminen edellyttää kuitenkin taloushallinnon toimintojen tutkimista laajemmin, koko taloushallinnon osalta.

3.5 Verkkolaskun kustannukset

Verkkolaskutuksesta puhutaan yleisesti kustannustehokkaampana ratkaisuna, joka säästää selvää rahaa sekä materiaalikulujen että työmäärän vähentyessä. Suurilla laskumäärillä hyödyt ovat helpoimmin konkretisoitavissa kustannussäästöiksi, mutta pienten yritysten laskutusmäärät ovat yleensä lähempänä kymmentä kuin tuhatta kappaletta kuukaudessa. Toki verkkolaskutukseen siirryttäessä säästyy pieneltäkin yritykseltä materiaalikuluja, kirjekuorien ja postimerkkien muodossa ja aikaa laskujen kuorittamisen pois jäädessä. Verkkolaskujen lä-

hetyskin toki maksaa jotain, joten on hyvä käyttää riittävästi aikaa yrityksen tarpeita vastaavan ohjelmiston tai palvelun etsintään.

Verkkolaskutukseen siirtymisestä muodostuvia kustannuksia ovat muun muassa käynnistysvaiheen ohjelmistokulut, tietoliikenneyhteyden kytkeminen, näiden testaaminen ja verkkolaskuoperaattorin palveluveloitukset (Lahti & Salminen 2014, 94). On huomattava, että verkkolaskutuksen kustannukset vaihtelevat paljon valitusta ratkaisusta riippuen. Suomen yrittäjien vuonna 2009 laatiman selvityksen mukaan niin verkkolaskutuspalveluiden hinnat, hinnoitteluperiaatteet kuin sopimuskäytännötkin eroavat paljon toisistaan. Mikäli yritys lähettää ja vastaanottaa 10 000 verkkolaskua kuukaudessa, verkkolaskuoperaattorin veloittamat kustannukset vaihtelivat noin 500 eurosta 5 700 euroon ja pankkien palveluiden kustannukset taas 1 550 eurosta noin 4 900 euroon. Mikäli yrityksen laskumäärä oli alle 100 kuukaudessa, niin verkkolaskuoperaattoreiden kustannukset vaihtelivat vajaasta 5 eurosta 360 euroon ja pankkien palveluissa 21 eurosta 49 euroon. Näiden lisäksi on toki huomioitava muun muassa taloushallinnon ohjelmien päivitystarpeista aiheutuvat kustannukset, verkkolaskun välittäjän veloittamat kuukausimaksut ja erillisveloitukset laskuaineistojen muunnosta ja esimerkiksi sähköisestä arkistoinnista. (Kurki ym. 2011, 15.)

Yksinkertaisimmillaan verkkolaskutus on mahdollista pienelle yritykselle edullisten internetissä toimivien verkkolaskutuspalveluiden kautta. Tällaista palvelua tarjoaa esimerkiksi Maventan verkkolaskujen välityspalvelu: www.verkkolaskut.fi. Palvelu on pienyrittäjille suunnattu helppokäyttöinen internet-pohjainen verkkolaskujen välityspalvelu ilman erillisiä kuukausi- tai aloitusmaksuja. Hinta Maventan välityspalvelun kautta lähetetyille verkkolaskulle on 0,80 € laskulta eli jo se on perinteistä paperilaskua edullisempi vaihtoehto. Pelkän laskun luominen ohjelma maksaa 0,50 € ja lähetys verkkolaskuna 0,30 €. Laskun saa halutessaan lähetettyä myös pdf-tiedostona. Lisäksi palvelun kautta on mahdollista saada asiakas ja tuoterekisterit käyttöön. Palvelu käyttää Maventan verkkolaskuverkkoa, jolla on 35 000 suomalaista yrityskäyttäjää. (Maventa 2016.) Palvelun kautta luoduille laskuille saa mukaan liitteitäkin, enintään yhdeksän erillistä sivua (Maventa 2015). Mikäli yritys lähettää 15 laskua kuukaudessa, tulisi tämän palvelun kautta verkkolaskutuksen kuukausikustannukseksi 12 euroa (15 x 0,80 €).

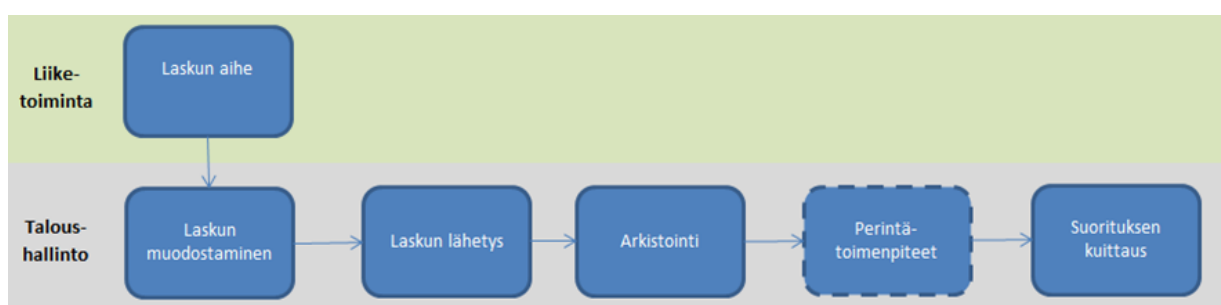
Postin Verkstopalvelu on samankaltainen internetissä toimiva verkkolaskutuspalvelu pienyrityksille. Verkosto-palvelun kautta voi lähettää verkkolaskuja OpusCapitan verkossa ilmaiseksi ja muiden operaattoreiden verkossa hintaan 0,49 € per lasku. Hintaan sisältyy 1-2 sivuinen lasku, ylimenevät sivut maksavat 0,20 euroa kappale. Palvelua voi lisähintaan käyttää myös tositteiden arkistointiin. (Posti 2016.) Aina verkkolaskutus ei siis vaadi suurta alkuinvestointia ja kalliita kuukausiveloituksia, mutta verkkolaskut.fi:n ja Verkoston kaltaiset välityspalvelut eivät vielä mahdollista kokonaisvaltaisemman sähköisen taloushallinnon mahdollistamia automatisointihyötyjä kirjanpidon osalta.

3.6 Myyntilaskutusprosessi

Verkkolaskun tuomien muutosten ymmärtämiseksi on syytä kuvata yrityksen nykyinen myyntilaskutusprosessi mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Yrityksen toiminnan kehittämisen lähtökohtana tulisi aina olla selkeä kuvaus vallitsevasta käytännön toiminnasta eli prosessista. Prosessi on hyvä kuvata siten, että se kertoo mahdollisimman selkeästi kuka tekee, mitä tekee ja missä aikataulussa. Omien rutiinien kuvaaminen voi tuntua turhalta mutta yksityiskohtiin pureutuva läpikäynti paljastaa usein montakin tehostamiskohdetta ja pullonkaulaa. Prosessikuvaus toimii hyvänä nykyisen toiminnan kuvauksena ja tarjouspyynnön laadinnan pohjana verkkolaskuoperaattoreita ja muita palveluntarjoajia kartoitettaessa. (Kurki ym. 2011, 32.)

Laskutusprosessin toimivuudella on suuri merkitys yritykselle; mikäli laskutusprosessissa on ongelmia tai muuten vain viiveitä, voi yrityksen maksuvalmius olla vaarassa ja pahimmillaan koko toiminta voi vaarantua. Laskutus on asiakkaille näkyvä prosessi ja sitä kautta olennainen osa yrityksen imagoa ja asiakaspalvelua. (Lahti & Salminen 2014, 78.) Yhtiön rahoituksenkin näkökulmasta kannattaa myydyt tuotteet tai palvelut laskuttaa mahdollisimman nopeasti. Tällä tavoin yritys saa rahaa kassaan nopeammin ja yleensäkin paremman varmuuden rahan saamisesta asiakkaalta. Viivästynyt laskutus lisää aina riskiä luottotappioihin. (Koivumäki & Lindfors 2012, 62.)

Myyntilaskutusprosessi alkaa laskun laatimisesta ja päättyy, kun laskun vastaanottajan maksusuoritus on kirjattu pääkirjanpitoon. Myyntilaskun arkistointi on myös osa myyntilaskutusprosessia. Laskun aihe syntyy liiketoiminnasta, jonka jälkeen aiheesta täytyy laatia myyntilasku. Laskun laatimisen jälkeen lasku lähetetään asiakkaalle esimerkiksi paperisena postitse, pdf-tiedostona sähköpostitse tai verkkolaskuna. Laskun lähettämisen jälkeen tulee myyntilasku arkistoida, koska se on kirjanpidon tosite. Arkistoinnista voi huolehtia itse tai ulkoistaa arkistoinnin ulkoiselle palveluntarjoajalle. Asiakkaan maksun saapumista seurataan, ja tarvittaessa ryhdytään perintätoimenpiteisiin. Asiakkaan suorituksen saavuttua lasku kuitataan maksetuksi myyntireskontrassa. Myyntilaskutusprosessia on havainnollistettu kuviossa 7. (Lahti & Salminen 2014, 78.)

Kuvio 7: Myyntilaskutusprosessi (Lahti & Salminen 2014, 79)

3.7 Verkkolaskun sisältövaatimukset

Verkkolaskutukseen siirryttäessä on tärkeää huomioida, että käyttöönotettavan ohjelmiston tai palvelun avulla on pystyttävä laatimaan lain vaatimukset täyttäviä tositteita. Myyntilasku on kirjanpidon tosite, jonka sisällölle on olemassa lista vaatimuksia. Myyntilaskun sisältöä sääntelevät useat eri lait, joista tärkeimpinä voitaneen pitää kirjanpitolakia ja arvonlisäverolakia. Kirjanpitolaisissa on määritelty, että kirjanpidon kirjauksen tulee perustua päivättyyn ja numeroituun tositteeseen. Tulotositteelta tulee lisäksi selvittää luovutettu suorite eli myyty tavara tai palvelu, sen hinta, määrä ja luovutusajankohta. Kirjanpitolaisissa ei ole edellytystä ostajan yksilöintitietojen löytymiselle myyntilaskulla, mutta KILAN lausunnossa (KILA 1811/2008) todetaan, että muissa laeissa on vaatimuksia ostajan tietojen yksilöimiseksi, joten näiden tietojen pois jättämistä tulee pitää hyvän kirjanpitolaitoksen vastaisena. (Koivumäki & Lindfors 2012, 62-63.)

Arvonlisäverolaista löytyy määräys laskun antovelvollisuudesta. Käytännössä tämä tarkoittaa velvollisuutta laatia lasku noudattaen arvonlisäverolain vaatimuksia. Kirjanpitoonkin tarvitaan tosite myynnistä eli myyntilasku. Arvonlisäverolaissa määritellään pakolliset laskumerkinnät, jotka perustuvat EU:n antamaan direktiiviin. (Koivumäki & Lindfors 2012, 63.)

Arvonlisäverolaissa 209 e § määritellyt pakolliset laskumerkinnät ovat seuraavat:

- laskun antamispäivä
- yhteen tai useampaan sarjaan perustuva juokseva tunniste, jolla lasku voidaan yksilöidä
- arvonlisäverotunniste, jolla elinkeinonharjoittaja on myynyt tavarat tai palvelut
- ostajan arvonlisäverotunniste, jota ostaja on käyttänyt ostossa, jos hän on ostosta verovelvollinen tai jos kyse on tavaroiden yhteisömyynnistä
- myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- myytyjen tavaroiden määrä ja laji sekä palvelujen laajuus ja laji
- tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä, jos se voidaan määrittää eikä se ole sama kuin laskun antamispäivä
- veron peruste kunkin verokannan tai verottomuuden osalta, yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset, jos niitä ei ole otettu huomioon yksikköhinnassa
- verokanta
- suoritettavan veron määrä verotusvaltion valuutassa
- jos myynnistä ei ole suoritettava veroa, merkintä verottomuudesta tai viittaus arvonlisäverolain tai arvonlisäverodirektiivin asianomaiseen säännökseen

- ostajan verovelvollisuudesta merkintä ”käännetty verovelvollisuus” tai englanniksi ”reverse charge”
- ostajan laatiessa itse laskun, merkintä ”itselaskutus”
- toiseen jäsenvaltioon myytävän uuden kuljetusvälineen tiedot
- merkintä ”voittomarginaalijärjestelmä - käytetyt tavarat”, ”voittomarginaalijärjestelmä - taide-esineet” tai ”voittomarginaalijärjestelmä - keräily- ja antiikkiesineet”;
- jos kyse on matkatoimistopalvelun myynnistä, merkintä ”voittomarginaalijärjestelmä - matkatoimistot”
- sijoituskullan myynnin verollisuutta osoittava merkintä
- jos laskulla muutetaan aikaisemmin annettua laskua, yksiselitteinen viittaus tähän laskuun. (AVL 209 e §.)

3.8 Verkkolaskutuksen käyttöönotto

Verkkolaskutukseen siirtyminen ei useinkaan edellytä laajaa tietoteknistä asiantuntijuutta, kuten monesti ajatellaan, vaan yleensä yrityksen taloushallinnolla tai ihan yleisjohdolla on jo riittävä osaaminen. Yrityksen päätettyä siirtyä verkkolaskutukseen, kannattaakin rohkeasti lähteä tutustumaan palvelutarjoajiin ja haastaa heidän asiantuntijuuttaan ja asiakaspalveluaan omien tarpeiden määrittämisessä. (Kurki ym. 2011, 17.)

Jokaisen muutosprojektin edellytyksenä on yritysjohton ja henkilöstön sitoutuminen muutoksen läpivientiin. On luonnollista, että työtapojen uudistaminen luo muutosvastarintaa, ja avoin tiedottaminen ja muutoksesta keskustelu tulisikin aloittaa mahdollisimman pian muutosvastarinnan pienentämiseksi. Muutosvaiheessa työmäärä yleensä hetkellisesti kasvaa ja tehostamisen hyödyt nähdään vasta jonkin ajan kuluttua, joten on tärkeää selventää miksi muutos tarvitaan ja mihin sillä pyritään. Muutosprojekti tarvitsee nimetyt vastuuhenkilöt, jotka varmistavat tavoitteiden saavuttamisen. On hyvä muistaa olla laatimatta turhan optimistisia aikatauluja, koska kaikkeen ei oikeasti tarvitse venyä kerralla. (Koivumäki & Lindfors 2012, 18.) Liian tiukka aikataulu on omiaan lisäämään kireyttä ja muutosvastarintaa työyhteisössä. Kiireen keskellä unohtuu helposti muutoksella tavoiteltava hyöty.

Verkkolaskutuksen käyttöönotto edellyttää lähes aina yrityksen käyttämän taloushallinnon ohjelmiston täydentämistä tavalla tai toisella. Kotimaisissa valmisohjelmistoissa on usein mahdollista saada verkkolaskutusmahdollisuus lisämaksua vastaan. Vanha ohjelmistoversio saattaa olla ominaisuuksiltaan jo vanhentunut, jolloin se kannattaa vaihtaa tuoreempaan. Mikäli olemassa olevaan ohjelmistoon ei verkkolaskutuksen mahdollistavaa lisäominaisuutta ole saatavilla, täytyy löytää yhteistyökumppani, ohjelmistotalo, operaattori tai taloushallinnon palveluja tarjoava yritys, joka huolehtii laskun muunnon verkkolaskuksi. Myyntilaskut

kannattaa luonnollisesti verkkolaskutukseen siirryttäessä myös arkistoida sähköisesti. Arkistointia varten on saatavilla ohjelmistopakettien täydennysosia, jotka mahdollistavat myyntilaskujen pitkäaikaisen arkistoinnin sähköisesti. (Kurki ym. 2011, 33-34.)

Samalla kun siirrytään verkkolaskutukseen, olisi jokaiselle yritykselle varmasti hyödyllistä käydä taloushallinnon muutkin prosessit läpi, ja miettiä olisiko vaihtoehtoisia ja tehokkaampia toimintatapoja mahdollista hyödyntää niiden osalta. Parhaan tehokkuuden saavuttamiseksi tulisi saada koko kokonaisuus toimimaan mahdollisimman tehokkaasti. (Kurki ym. 2011, 33.) On hyvä muistaa verkkolaskun mahdollistamat muut tehostamis- ja prosessien automatisointimahdollisuudet. Hyödyllisintä olisi katsastella saavutettavissa olevia hyötyjä koko taloushallinnon näkökulmasta eikä vain yksittäisen prosessin tai sen osan näkökulmasta. Pelkkä verkkolaskun lähettäminen ei yksinään vielä tehosta taloushallintoa, mutta se luo useita tehostamismahdollisuuksia kuten myyntilaskun automaattinen kirjautuminen kirjanpitoon ja myyntireskontraan.

4 Case KR Työ Oy

Tämän opinnäytetyön avulla haluttiin aidosti ymmärtää pk-yritysten ja erityisesti pienten yritysten kokemia haasteita verkkolaskutuksessa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työn empirisenä osana toteutettiin case -tutkimus, jonka avulla haluttiin tutustua verkkolaskutukseen käytännön kautta. Case -yritys halusi selvittää, olisiko sen kannattavaa siirtyä verkkolaskutukseen ja miten se kannattaisi toteuttaa. Case -yrityksen tarpeita ja nykyisiä prosesseja kartoitettiin teemahaastattelulla yrityksen toimistolla ja havainnoimalla. Tavoitteena oli kartoittaa markkinoilta löytyviä vaihtoehtoja verkkolaskutukseen pienille yrityksille, ja yrityksen tarpeiden perusteella valita vertailuun kolme vaihtoehtoa, joista laaditaan perusteltu vertailu sekä suositus parhaasta vaihtoehdosta päätöksen teon tueksi. Tutkimustulosten perusteella yritys tulee arvioimaan verkkolaskutukseen siirtymisen kannattavuutta.

Tutkimuksen pääasiallisena tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Teemahaastattelulla kartoitettiin yrityksen tarpeita verkkolaskutuksen suhteen sekä nykyisiä toimintatapoja. Haastattelu toteutettiin yrityksen tiloissa Helsingissä tammikuussa 2016 ja haastateltavina olivat yrityksen toimitusjohtaja ja talousvastaava. Haastattelun jälkeen käytiin läpi nykyisen laskutusohjelman toiminnallisuuksia, koska ohjelmaa pidettiin vanhasta versiosta huolimatta käyttökelpoisena. Tämän tiedon perusteella saatiin entistä parempi ja syvempi ymmärrys minkälaisen ohjelmiston yrityksen edustajat näkevät helppokäyttöisenä. Tämän lisäksi laadittiin prosessikaavio yrityksen nykyisestä myyntilaskutusprosessista yrityksen edustajilta saatujen tietojen pohjalta.

4.1 Case-yrityksen esittely

Tutkimus laaditaan KR Työ Oy:lle, joka on pieni rakennusalan yritys. Yritys on toiminut jo vuodesta 1985, ja se työllistää tällä hetkellä keskimäärin 12 henkeä. Palvelutarjontaan kuuluvat muun muassa erilaiset kodin remontit, maalaustyöt ja kalusteasennukset. Yrityksen asiakaina on pääosin yritysasiakkaita mutta myös kuluttaja-asiakkaita löytyy. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Myyntilaskut laaditaan sähköisesti Passeli Lite -ohjelmistolla, jossa ylläpidetään myös asiakasrekisteriä ja tuotetietoja. Myyntilaskuja laaditaan keskimäärin 15 kappaletta kuukaudessa. Laskut muodostetaan siis järjestelmässä sähköisesti, mutta laskun laatimisen jälkeen prosessi on täysin manuaalinen paperiprosessi. Laskut lähetetään asiakkaille pääasiallisesti paperisina (yrityksen arvion mukaan 95 %) ja loput paperilaskuina postitse tai joskus pdf -tiedostoina sähköpostin liitteenä. Sähköisesti laaditut laskut tulostetaan, laitetaan kirjekuoreen ja lähetetään asiakkaalle postitse. Lisäksi kirjanpitäjälle lähetetään toinen tuloste laskusta kirjanpidon laatimista varten, sekin postitse. Tilitoimistolta on kysytty mahdollisuutta verkkolaskutukseen heidän kautta, mutta toistaiseksi tämä ei ole ollut mahdollista. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

4.2 Yrityksen tarpeiden määrittely

Yrityksen tarpeita kartoitettiin teemahaastattelulla, koska se nähtiin ehdottomasti parhaana tiedonkeruumenetelmänä yrityksen toiveiden kartoitukseen. Teemahaastattelun katsottiin lisäksi olevan paras tapa saavuttaa kattavin mahdollinen ymmärrys yrityksen nykyisistä prosesseista ja toimintatavoista. Teemahaastattelua varten laadittiin ennalta lista haastattelukysymyksiä, mutta myös uusia kysymyksiä tuli esiin haastattelun edetessä. Lista haastattelukysymyksistä löytyy opinnäytetyön liitteenä (Liite 1). Tutkimusta varten haastateltiin sekä yrityksen toimitusjohtajaa että talousvastaavaa.

Yrityksessä ei ole aiemmin ollut suurempaa kiinnostusta verkkolaskutukseen siirtymiseen, mutta asiakkaiden toiveiden johdosta on haluttu tutustua markkinoilla olevaan tarjontaan ja selvittää, löytyisikö riittävän helppokäyttöinen ja kustannustehokas vaihtoehto pienen yrityksen tarpeisiin. Taloushallinto on pienelle yritykselle viimekädessä vain pakollinen paha, joten ratkaisun toivotaan olevan mahdollisimman kustannustehokas ja helppokäyttöinen. Hinta on yrityksen mukaan aiemmin ollut este verkkolaskutukseen siirtymiselle. Yrityksessä on koettu, että markkinoilla ei ole pienen yrityksen tarpeisiin soveltuvaa ohjelmistoa kohtuulliseen hintaan, eikä verkkolaskutuksen hyötyjen ole katsottu olevan panostuksia suurempia. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Nykyinen laskutusohjelmisto, Passeli Lite, on koettu toimivaksi ratkaisuksi eikä pelkästään verkkolaskujen lähettämismahdollisuuden vuoksi ole haluttu investoida uudempaan versioon. Yrittäjän näkökulmasta on tärkeää, että taloushallinto hoituu lakien ja asetustenmukaisesti mahdollisimman helpolla, jotta yrittäjälle jää enemmän aikaa keskittyä ydinliiketoimintaansa. Yhtenä tärkeänä kriteerinä ohjelmistolle on luonnollisesti helppokäyttöisyys. Yrityksessä on harkittu myös kokonaan sähköiseen taloushallintoon siirtymistä, mutta he ovat kokeneet tilitoimistojen tarjoamien palveluiden vertailun hyvin haasteelliseksi ja aikaa vieväksi. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Myyntilaskujen liitteeksi tarvitaan asiakkaasta ja työsuoritteesta riippuen useitakin liitteitä, joten liitteet pitää saada kulkemaan verkkolaskun mukana. Laskut tulisi pystyä laatimaan yhtä helpolla kuin nykyisessäkin järjestelmässä eli asiakas- ja tuoterekisterit tulisi olla käytettävissä myös verkkolaskutukseen siirryttäessä, jotta manuaaliselta tietojen tallennukselta vältytään. Myyntireskontrakin sisältyy Passeli Lite -ohjelmistoon, joten myös verkkolaskutusohjelmistossa tulisi olla mukana myyntireskontra. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Erillisen verkkolaskutusohjelmiston hankinnan yritys ei näe tuovan vielä mitään lisäarvoa nykyiseen toimintatapaan verrattuna. Yritys ei ole valmis investoimaan uuteen ohjelmistoon pelkästään verkkolaskutusmahdollisuuden vuoksi. (Kohtamäki & Sauranen 2016.) Verkkolaskuoperaattoriin kytkeytyminenkin on usein käytännössä hankalaa ja työlästä (Lahti & Salminen 2014, 93-94). Erillisen verkkolaskutusohjelmiston hankinta jätetään siksi case-yrityksen toiveesta kartoituksen ulkopuolelle.

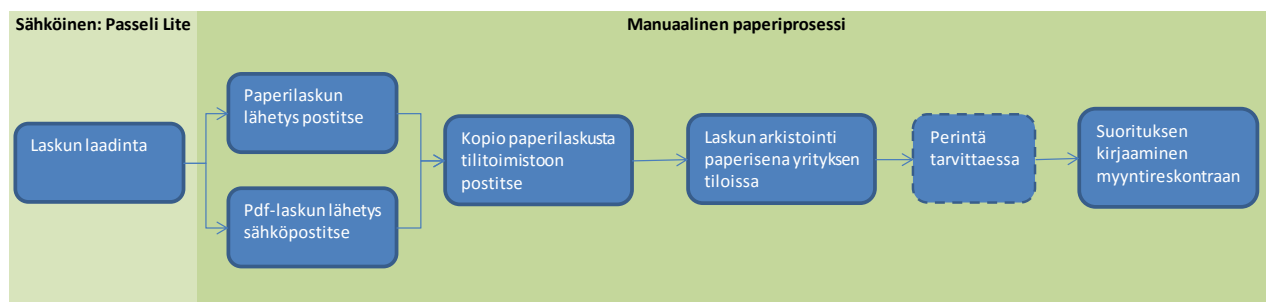
Haastattelun myötä käy ilmi, että yritys ei ole halukas muuttamaan toimintatapojaan pelkästään verkkolaskutuksen mahdollistamiseksi, vaan toiveena on kartoittaa mahdollisuuksia siirtä kokonaan sähköiseen taloushallintoon. Suurimman hyödyn yrityksessä katsotaan syntyvän koko taloushallinnon sähköistämisestä, jolloin tositteita ei enää tarvitsisi lähetellä postitse ja sen jälkeen odotella kirjanpidon valmistumista ja raporttien saapumista postitse. Sähköisen taloushallinnon etuina nähdään reaaliaikaisempi talouden seuranta, jolloin esimerkiksi seuraavalla viikolla maksuun menevän arvonlisäveron voisi helpolla tarkistaa vaikka omalta kotikoneelta. Edellytyksenä parhaan hyödyn saamiseksi on toki se, että tarvittavat osiot saisi osittua yhdestä paikasta. Yrityksen toiveesta päädytään palveluntarjoajien kartoituksessa keskittymään kokonaisvaltaisten sähköisten taloushallinnon palveluiden vertailuun, joihin verkkolaskutus luonnollisena osana kuuluu. Yrityksen tarpeiden perusteella laaditaan vertailu kolmesta heidän tarpeisiinsa parhaiten soveltuvasta vaihtoehdosta, ja tutkimuksen tuloksena ehdottaa yritykselle soveltuvinta tapaa siirtä verkkolaskutukseen. Yrityksen tarpeisiin soveltuvan ohjelmiston tulisi kattaa seuraavat osa-alueet:

- kirjanpito
- viranomaisraportointi (ALV, sotu ym.)
- asiakasrekisteri
- tuoterekisteri
- verkkolaskutus (liitteiden lisäämisen oltava mahdollista)
- myyntireskontra
- ostoreskontra (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

4.3 Yrityksen nykyinen myyntilaskutusprosessi

Tällä hetkellä case -yrityksellä ei ole käytössä verkkolaskutusta eikä taloushallinnon ohjelmistoa, jonka kautta tämä olisi mahdollista. Yrityksen kirjanpito on ulkoistettu tilitoimistolle, mutta laskutuksen he hoitavat itse pääosin perinteisinä paperilaskuina. Laaditut myyntilaskut lähetetään postitse tilitoimistolle kirjanpidon laatimista varten ja paperitositteiden arkistointi tapahtuu yrityksen omissa tiloissa. Tilitoimiston kautta ei tällä hetkellä ole mahdollista saada ostettua verkkolaskutus -palvelua. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Myyntilaskut laaditaan sähköisesti vanhalla Passeli Lite -ohjelmistolla, jossa on myös asiakas- ja tuoterekisterit sekä myyntireskontra. Laskut laaditaan valitsemalla asiakas asiakasrekisteristä ja lisäämällä tositteelle tarvittavat tuotenimikkeet ja määrittelemällä niille myyntiyksiköiden määrä. Tuoterekisterin etuna on, ettei jokaiselle tuotteelle tarvitse aina erikseen määritellä hintaa laskun laatimisen yhteydessä. Hinta on määritelty tuoterekisteriin, jolloin järjestelmä laskee tuotekohtaisen laskutuksen myyntiyksiköiden määrän perusteella. Laskujen laadinta tapahtuu siis sähköisesti, mutta lähetys ja arkistointi hoidetaan perinteisesti paperilla. Kun lasku on valmis, se tulostetaan ja lähetetään postitse asiakkaalle. Laskusta otetaan myös toinen tuloste, joka lähetetään postitse tilitoimistolle myyntilaskun kirjaamista kirjanpitoa varten. Myyntilaskut arkistoidaan paperisina yrityksen tiloissa. Osa laskuista lähetetään asiakkaille pdf-tiedostona sähköpostin liitteenä. Myös näistä tulostetaan paperiversio, joka lähetetään postitse tilitoimistolle. Kuviossa 8 havainnollistetaan yrityksen nykyistä myyntilaskutusprosessia. (Kohtamäki & Sauranen 2016.)

Kuvio 8: Yrityksen nykyinen myyntilaskutusprosessi (Kohtamäki & Sauranen 2016)

4.4 Sähköinen myyntilaskutusprosessi

Sähköinen laskutusprosessi ohjautuu pitkälti järjestelmään tallennettujen ohjaustietojen perusteella. Laskutuksen ja myyntireskontran perustiedoista löytyvät mm. asiakasrekisteri, tuoterekisteri ja näille määritellyt tiliöintisäännöt. Asiakasrekisteriin tallennetaan muun muassa asiakkaiden nimet, toimitus- ja laskutusosoitteet, maksuehdot, arvonnäisäverotunnisteet ja asiakaskohtaiset alennukset. Myyntilasku laaditaan valitsemalla asiakkaan ostamat tuotteet tuoterekisteristä laskulle. Tuoterekisterissä ylläpidetään yrityksen tuotetietoja sekä hintoja, joten näitä ei tarvitse syöttää käsin joka kerta vaan järjestelmä osaa hakea tiedot tuotekoodin takaa. Laskulle määritellään toimitusehdot ja toimitustapa. Myyntilaskuun sisältyvä arvonnäisävero voidaan tallentaa manuaalisesti tai luoda esimerkiksi tuotekohtaiset säännöt järjestelmään, jolloin arvonnäisäveron määrittely käy automaattisesti. (Lahti & Salminen 2014, 84-85.) Laskun laatimisen osalta itse prosessi säilyy yrityksessä ennallaan, koska laskut on aiemmin laadittu sähköisesti Passeli Lite -ohjelmistolla.

Laskun lähetyk ja arkistointi ovat ne prosessin osat, joissa suurin muutos tapahtuu. Sähköisen prosessin myötä laskuja ei tarvitse erikseen tulostaa, laittaa kirjekuoreen ja viedä postilaatikkoon. Lasku lähtee asiakkaalle valittua kanavaa pitkin nappia painamalla, kun lasku on valmis. Kaikilla asiakkailla ei ole kuitenkaan mahdollisuutta vielä vastaanottaa verkkolaskuja, mutta useimpiin verkkolaskutuspalveluihin sisältyy lisämaksullinen tulostus- ja lähetykspalvelu. Sähköinen prosessi säästää niin aikaa kuin materiaalikulujakin; postimerkkejä ja kirjekuoria säästyy, kun laskuja ei tarvitse enää tulostaa kolmena kappaleena, lähettää kahteen eri paikkaan ja säilöä yrityksen tiloissa mapeissa. Kuviossa 9 on kuvattu sähköisen myyntilaskutusprosessin vaiheet.

Kuvio 9: Sähköinen myyntilaskutusprosessi

4.5 Palveluntarjoajien kartoitus

Case -yritys haluaa selvittää mahdollisuuksia pienen yrityksen taloushallinnon sähköistämiseen. Yrityksen edellytyksenä on, että kaikki tarvittavat osiot saadaan hankittua samalta palveluntarjoajalta, joten kartoituksessa päädyttiin keskittymään tunnettuihin sähköisiin taloushallintopalveluihin pilvipalveluna tarjoaviin tilitoimistoihin. Tällöin investointia uusiin ohjelmistoihin ei tarvita ja vuokrattavan ohjelmiston osalta myös ylläpitovastuu on ulkoistettu palveluntarjoajalle. Ohjelmiston yhteiskäyttö asiakkaan ja tilitoimiston välillä tekee yhteistyöstä tavallaan myös avoimempaa. Tilitoimistolta odotetaan case -yrityksessä ennen kaikkea luotettavuutta, joten kartoitukseen valittiin kolme tunnettua taloushallinnon palveluja pilvipalveluna tarjoavaa tilitoimistoa: Visma, Accountor ja Administer. Visma ja Accountor olivat minulle jo ennestään tuttuja suurina alansa toimijoina, ja hieman pienempi Administer pääsi vertailuun hyvien referenssiensä vuoksi.

Opinnäytetyössä esitellään vertailuun valitut palveluntarjoajat sekä kerrotaan perustelut niiden valinnalle. Palveluntarjoajien antamien tarjousten yksityiskohtia ei kuitenkaan haluttu opinnäytetyössä julkistaa. Vertailun tuloksia analysoidaan sanallisesti tutkimustuloksissa, mutta tarkat yksityiskohdat jätetään tämän työn ulkopuolelle.

4.5.1 Visma

Visma on Pohjoismaiden johtava yritysohjelmistoja, taloushallinnon palveluja ja IT-projekti- ja konsultointipalveluja tarjoava konserni. Suomessa yrityksiä on yhteensä seitsemän: Visma Services Oy, Visma Software Oy, Visma Solutions Oy, Visma Passeli Oy, Visma Duetto Oy, Visma Enterprise Oy, Visma Consulting Oy. (Visma 2016a.)

Visman kanssa emme sopineet tapaamista, vaan case-yrityksen tarpeet käytiin läpi Visman internetsivuilla olevan chat-palvelun välityksellä. Tarjouksen pohjaksi tarvittavat tiedot kuten yrityksen toiminnan laajuus, toimiala ja tositemäärät käytiin vielä erikseen puhelimitse läpi

seuraavana päivänä. Näiden tietojen pohjalta Vismalta saatiin kirjallinen tarjous palvelukokonaisuudesta case-yritykselle.

Vismalta suositeltiin case -yritykselle Netvisor -ohjelmiston käyttöä pilvipalveluna. Netvisor on Suomen suosituin taloushallinnon ja toiminnanohjauksen pilvipalvelu, jota käyttää jo 14 000 yritystä (Visma 2016b). Netvisoriin olisi mahdollista saada case -yrityksen tarvitsemat osiot: myyntilaskutus, myyntireskontra, ostoreskontra, asiakas- ja tuoterekisterit sekä kirjanpito. Yritys voi halutessaan vuokrata käyttöönsä vain ohjelmiston ja laatia kirjanpidon itse tai ostaa myös kirjanpitol palvelun. Palvelun hinnoittelu perustuu pitkälti vastaanotettavien ostolaskujen määrään ja lisäksi jokaiselle kirjanpidon tapahtumalle on määritelty erilliset tapahtumaveloitukset. Hinnoista sai hyvin tietoa jo yrityksen internet-sivuilta mutta yritykselle laaditusta tarjouksesta sai selkeämmän kuvan siitä, mitä palvelu todennäköisesti tulisi yritykselle maksamaan kuukaudessa. Lopulliseen kuukausiveloitukseen vaikuttaa paljon se, kuinka paljon yrityksen vastaanottamista ja lähettämistä laskuista on verkkolaskuja. Mitä enemmän verkkolaskuja, sitä edullisemmaksi palvelu tulee.

Ohjelmiston demo-versiota testattiin tammikuussa 2016 haastattelun jälkeen yhdessä KR Työ Oy:n talousvastaavan kanssa, ja sen todettiin täyttävän yrityksen toiveet helppokäyttöisyydestä ja selkeydestä. Myyntilaskujen laatiminen onnistui helpolla asiakas- ja tuoterekistereiden avulla ja vain nappia painamalla laskun saa lähetettyä asiakkaalle. Laskuille saa valittua lähetyksen muodon sen mukaan pystyykö asiakas vastaanottamaan verkkolaskuja vai haluaako hän laskun paperisena. Laskun saa haluttaessa lähetettyä asiakkaalle pdf -muodossa. Liitteiden lähettäminen onnistuu, ja se olikin yksi tärkeä kriteeri. Netvisorin käyttöön siirtyminen ei vaadi mitään muuta kuin päätelaitteen ja internet-yhteyden, joten palvelun käyttöönottoveloituksen lisäksi ei muita investointeja tarvita.

4.5.2 Accountor

Accountor on johtava talous- ja palkkahallintopalvelujen tarjoaja, joka työllistää Suomessa yli tuhat talousalan ammattilaista lähes 30 toimistossa ympäri Suomen maata. Yhtiö haluaa jatkuvasti uudistaa palveluitaan ja panostaa voimakkaasti uusiin sähköisiin palveluihin sekä henkilökuntansa ammattitaitoon. Accountor tarjoaa palveluitaan niin suurille kansainvälisille yrityksille kuin pienillekin toimijoille. Yhtiön mukaan 98,5 % heidän asiakkaistaan suosittelee heitä. (Accountor 2016.)

Accountorilta suositeltiin case -yritykselle Procountor -ohjelmistoa pilvipalveluna. Palvelutarpeen kartoitusta varten sovittiin tapaaminen Accountorin tiloissa ympyrätalossa Helsingin Hakaniemessä. Tapaamiseen varattiin aikaa tunti. Tämän tapaamisen aikana ohjelmistoa testattiin yhdessä Accountorin edustajan kanssa, ja ohjelmisto vaikutti hyvin selkeältä ja helppo-

käyttöiseltä kattaen kaikki case -yrityksen tarvitsemat osiot. Myös Procountorin kautta laskujen laadinta onnistuu kätevästi asiakas- ja tuoterekisterien avulla, ja samoin laskun lähetyskanavan saa valittua kuten Netvisorissakin. Procountorissa laskuille saa lisättyä liitteitä, mikä oli tärkeä ominaisuus case -yritykselle. Ohjelmisto vaikuttaa demo-version perusteella käyttäjystävälliseltä ja helpolta oppia. Tämäkin vaihtoehto on siis ohjelmiston ominaisuuksien puolesta hyvin case -yritykselle soveltuva. Tapaamisessa läpikäytyjen asioiden pohjalta Accountor laati case -yritykselle kirjallisen tarjouksen palvelukokonaisuudesta.

4.5.3 Administer

Administer kuvailee itseään sähköisen taloushallinnon edelläkävijäksi. Yritys on perustettu vuonna 1985, ja se työllistää nykyään yhteensä 200 taloushallinnon ammattilaista. Asiakkaina on eri alojen yrityksiä pörssiyrityksistä yhden miehen yrityksiin. Asiakkaita yrityksellä on 1700. Administer on taloushallintoliiton auktorisoima tilitoimisto. (Administer 2016a.)

Palvelutarpeiden läpikäymiseksi sovittiin tapaaminen Administerin Ruoholahden toimipisteesseen tammikuussa 2016. Tapaamisen aikana käytiin läpi yrityksen perustiedot ja ohjelmistotarpeet. Yhtiön edustaja esitteli heidän tarjoamansa ohjelmiston demoversiota tapaamisen aikana. Administerilla on käytössään internet-pohjainen taloushallintojärjestelmä eFina, joka mahdollistaa asiakkaalle talouden seurannan internetin välityksellä. eFinan avulla myyntilaskut voidaan laatia hyödyntäen asiakas- ja tuoterekisteriä. Laskun lähetys voi tapahtua asiakkaan mukaan joko postitse, verkkolaskuna tai sähköpostitse. Samalla laskun tiedot tallentuvat automaattisesti kirjanpitoon ja myyntireskontraan. Myös muistutuslaskut saa tehtyä eFinan kautta. Halutessaan omat ostolaskutkin voidaan vastaanottaa verkkolaskuina, jolloin sähköisestä taloushallinnosta saadaan suurimmat tehostamishyödyt. Sekä osto- että myyntilaskut tallentuvat eFinan sähköiseen arkistoon. Laskuja voi etsiä esimerkiksi nimen tai tietyn aikavälin perusteella. eFinan kirjanpito on reaaliaikaista ja viranomaisilmoitukset saa lähetettyä suoraan järjestelmästä. Konekieliset pankkiyhteydet kuuluvat myös palveluun, jolloin ajan tasaisen kassatilanteen voi halutessaan tarkistaa palvelusta. (Administer 2016b.) Tapaamisen pohjalta Administer laati kirjallisen tarjouksen case -yritykselle.

4.6 Tutkimustulokset

Jokaiselta kartoitukseen valitulta palveluntarjoajalta saatiin kirjallinen tarjous heidän tarjoamastaan palvelukokonaisuudesta. Tarjouksista laadittiin case -yritykselle hintavertailu Exceliin, mutta yksityiskohtia ei tässä työssä julkaista. Jokaiseen vertailuun valittuun palveluntarjoajaan tutustuttiin ensin heidän internet-sivuiltaan löytyneiden tietojen perusteella ja kahden kanssa järjestettiin tapaaminen palveluntarjoajan tiloissa. Yhden palveluntarjoajan kanssa vastaava keskustelu käytiin heidän internet-sivuillaan olevan keskustelupalvelun kautta

sekä puhelimitse. Näissä tapaamisissa ja keskusteluissa käytiin läpi ohjelmistojen ominaisuuksia sekä erilaisia palveluvaihtoja. Jokaisesta ohjelmistosta tutustuttiin myös demo-versioon, jotta valintaa ei tarvitsisi tehdä pelkkiä palveluveloituksia vertailemalla.

Vertailuun valittujen yritysten tarjoamat palvelukokonaisuudet samoin kuin myös ohjelmistot olivat hyvin samankaltaisia ja kaikki vertailussa mukana olleet ohjelmistot vaikuttivat hyvin käyttäjäystävällisiltä ja helppokäyttöisiltä demo-version esittelyn perusteella. Uskoisin jokaisen vaihtoehdoista soveltuvan järjestelmäominaisuuksiensa puolesta case -yritykselle mainios-ti. Lopulta ainoaksi selkeästi erottavaksi tekijäksi vaikuttaisi muodostuvan hinta. Pienessä yrityksessä taloushallinto on viime kädessä pakollinen paha, jonka halutaan olevan mahdollisimman kustannustehokas kokonaisuus. Vertailuun valittujen palvelujen hintahaitari oli yllättävän suuri ja samankaltaisen palvelukokonaisuuden kustannus vaihteli hieman vajaasta 300 eurosta 800 euroon kuukaudessa, mikä on mielestäni yllättävän paljon. Kalleimpaan vaihtoehtoon ei sisällynyt mitään ominaisuuksia, jotka olisivat edullisemmista tarjouksista puuttuneet. Kolmen palveluntarjoajan vertailun tuloksena todettiin, että digitalisaation tuomasta tehokkuudesta huolimatta sähköisten taloushallintopalveluiden hinta voi edelleen nousta monessa tapauksessa kynnyskysymykseksi. Pienen yrittäjän näkökulmasta taloushallinto kun on niin sanotusti pakollinen paha. Kuilu perinteistä palvelua tarjoavan tilitoimiston ja pilvipalvelun hinnan välillä ei vaikuta mahdollisimman suurelta, mutta kysyntä ja tarjonta eivät silti aivan vielä kohtaa pienimpien yritysten näkökulmasta. Pilvipalveluita tarjoamalla tilitoimisto kuitenkin pystyy tarjoamaan samaa standardoitua palvelupakettia mahdollisimman monelle yritykselle, joten voisiko olla, että palvelua ei vain aivan ole osattu mikroyrityksille tuotteistaa? Asiaa sen syvällisemmin palveluntarjoajien näkökulmasta tuntematta, uskaltaisin melkein väittää, että työkalut tähän ovat jo pääosin olemassa, mutta ne pitää vielä osata valjastaa käyttöön oikealla tavalla.

Edullisin tarjouksista näyttää laskelmien perusteella päätyvän kohtuulliseen vuosikustannukseen yrityksen näkökulmasta. Laskelma on tehty perustuen palveluntarjoajan tarjouksessa mainittuihin ohjelmisto- ja palveluveloituksiin. Tarjouksessa on jokaiselle kirjanpidon tapahtumalle määritelty erillinen tapahtumaveloitus, joten asiakasta saattaa helposti mietityttää millaiseksi hinta käytännössä muodostuukaan. Toisaalta taas tapahtumaveloituksissa on hyvätkin puolensa: yritys maksaa toteuman mukaan, ei mitään ylimääräistä. Kääntöpuolena voi toki olla yllättävän suuri lasku joltain kuukaudelta. Tilipäätöksen ja veroilmoituksen on arvioitu perustuen palveluntarjoajan antamaan suuntaa antavaan arvioon. Tarkkaa hintaa on ennalta melkein mahdoton määritellä, mutta palveluntarjoajan antamaa arviota voitaneen pitää tässä kohtaa parhaana saatavilla olevana arviona.

Internet-pohjaisessa pilvipalvelussa on paljon selkeitä hyötyjä verrattuna paperiseen kirjanpitoon. Esimerkiksi ostolaskuja ei tarvitse yksitellen maksaa verkkopankissa, vaan ne voidaan

automaattisesti maksuun ostoreskontran kautta. Ostolaskujen maksatus siis nopeutuu huomattavasti. Tämän voitaneen katsoa kompensoivan osittain hieman korkeampaa vuosikustannusta. Lisäksi järjestelmän mahdollistama verkkolaskujen vastaanotto omien ostolaskujen osalta on iso parannus nykyiseen paperilaskujen käsittelyyn. Verkkolaskuna vastaanotetun laskun tiedot siirtyvät laskun mukana automaattisesti, eikä laskun perustietoja tarvitse erikseen tallentaa. Ostolaskun tiedot myös siirtyvät automaattisesti kirjanpitoon, kun lasku on hyväksytty ja maksatuskin onnistuu helposti valitsemalla erääntyvät laskut ostoreskontrasta maksuun. Vastaanotettujen verkkolaskujen käsittely voi olla jopa puolet nopeampaa kuin paperisten käsittely. Sähköinen taloushallinto mahdollistaa myös sähköisen arkistoinnin, eikä tositteita tarvitsi enää arkistoida paperilla yrityksen tiloissa kuten tällä hetkellä. Tositteiden etsiminen sähköisestä arkistosta on myös nopeampaa kuin mappien kaivelu.

Toiseksi jäänyt vaihtoehto oli melkein tuplaten kalliimpi kuin halvin vaihtoehto, mutta ei kuitenkaan sisältänyt mitään ylimääräistä halvimpaan tarjoukseen verrattuna. Ohjelmisto oli yhtä helppokäyttöinen kuin halvin versio, joten epäselväksi jäi miksi palvelun hinta on niin eri luokkaa. Kallein vaihtoehto oli yli tuplaten kalliimpi kuin halvin vaihtoehto, mutta ominaisuuksiltaan aivan yhtä kattava ilman mitään ylimääräistä tässäkin tapauksessa. Yksi selittävä tekijä voi toki olla, että kyseiset yhtiöt ovat panostaneet enemmän suurempiin pk-yrityksiin, jolloin mikroyrityksille tuotteistettu palvelua ei ole aivan täysin osattu kohdentaa oikein. Tämän havainnon perusteella kannustaisinkin jokaista verkkolaskutukseen tai sähköiseen taloushallintoon siirtymistä harkitsevaa kunnolla kartoittamaan itselleen sopivinta vaihtoehtoa, koska palveluiden hinnoissa on nähtävästi suuria eroavaisuuksia eikä kalliimpi hinta niin yksiselitteisesti tarkoita laajempaa palvelua ja hienompaa ohjelmistoa. En siltikään sanoisi sähköisten taloushallintopalveluiden yksiselitteisesti olevan kalliimpia, koska tässä tutkimuksessa käytetty otanta on pieni painottuen suuriin tunnettuihin toimijoihin ja näistäkin vaihtoehdoista edullisin oli kilpailukykyinen perinteiseen palveluun verrattaessa.

Tutkimuksen tuloksena suosittelisin case -yritykselle vertailun halvinta vaihtoehtoa, koska se täytti yrityksen tarpeet helppokäyttöisyydestä ja sisälsi kaikki tarvittavat osiot. Uskoisin ohjelmiston käyttöönoton olevan kannattavaa, koska sähköinen taloushallinto mahdollistaa reaaliaikaisemman kirjanpidon, tehokkaan verkkolaskutuksen mahdollistaen silti myös paperilaskujen lähettämisen niitä haluaville asiakkaille sekä ehkä suurimpana hyötynä ostolaskujen vastaanottamisen verkkolaskuina ja sähköisen arkistointimahdollisuuden. Pelkällä verkkolaskutukseen siirtymisellä ei yritys katsonut olevan suurta vaikutusta tehokkuuteen, mutta mikäli myös yrityksen omat ostolaskut vastaanotettaisiin pääosin verkkolaskuina, olisi tehostamispotentiaali heti huomattavasti suurempi jolloin sähköisen palvelun käyttöönotto olisi varmasti kannattavaa. Pieni yrittäjä haluaa ymmärrettävästi keskittyä ydinliiketoimintansa parhaaseen mahdolliseen hoitamiseen ja kehittämiseen, ja uskoisin sähköisen palvelun käyttöönoton tässä tapauksessa tukevan tätä tavoitetta säästämällä yrittäjän aikaa kuitenkin nostamatta kustan-

nuksia merkittävästi. Vuositasolla kustannus saattaa olla aavistuksen suurempi kuin tällä hetkellä, mutta arvioihin perustuvan vertailun perusteella uskoisin eron olevan suhteellisen marginaalinen.

4.7 Tutkimuksen luotettavuuden ja pätevyyden arviointi

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa luotettavaa ja käyttökelpoista informaatiota, mutta siitäkin huolimatta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tästä johtuen tutkimuksissa pyritään analysoimaan laaditun tutkimuksen luotettavuutta. Reliaabelius ja validius ovat syntyneet alun perin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen analysointiin, mutta näiden arviointia voidaan kyllä soveltaen hyödyntää myös laadullisen tutkimuksen analysoinnissa. (Hirsjärvi ym. 2007, 226-227.) Tämä tutkimus on laadullinen tutkimus, joten arvioinnissa keskitytään arvioimaan käytetyn aineiston luotettavuutta sekä analysoidaan käytettyjä tutkimusmenetelmiä.

Tutkimuksen luotettavuudella eri reliabeliudella tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2007, 226) Tämä tutkimus on laadullinen tapaustutkimus, joten mittaustulokset eivät ole yksiselitteisesti mitattavia. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan kuitenkin arvioida käytettyjen tutkimusmenetelmien kuvausten pohjalta. Tutkimuksessa käytettiin tiedonhankintaan muun muassa teemahaastattelua, jota varten laadittu kysymysrunko löytyy tutkimuksen liitteestä. Tämän tutkimuksen osalta mahdollisimman korkean luotettavuuden takaamiseksi on pyritty hankkimaan tietoa mahdollisimman tuoreista aihealuetta käsittelevistä lähteistä. Aineiston valinnassa on painotettu pk-yritysten näkökulmaa, ja pyritty hyödyntämään tunnettuja asiantuntijoita sekä alan suurimpien toimijoiden kirjoituksia. Tutkimuksessa on hyödynnetty muun muassa Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Finanssialan keskusliiton ja Suomen yrittäjien laatimia julkaisuja ja tutkimuksia. Lähteitä on pyritty keräämään mahdollisimman paljon laajan ja mahdollisimman realistisen käsityksen saamiseksi.

Tutkimuksen pätevyyden eli validiuden arvioinnilla pyritään analysoimaan tutkimuksen mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata haluttua asiaa. Mittarit ja menetelmät eivät välttämättä aina mittaa oikeita asioita, esimerkiksi jos kysymyslomakkeen kysymykset on luonnosteltu tulkinnanvaraisesti niin tutkija ja vastaaja saattavat tulkita näitä eri tavoin eikä tutkimustuloksia silloin voida pitää pätevinä. (Hirsjärvi ym. 2007, 226-227.) Tämän tutkimuksen pätevyyden mittarina voitaneen pitää tutkimustavoitteiden saavuttamista eli saatiinko verkkolaskutuksesta pienissä yrityksissä laadittua selkeä kuvaus ja saatiinko case -yritykselle laadittua sovittu vertailu heidän tarpeisiinsa parhaiten vastaavista vaihtoehdoista. Edellä mainitut asiat saavutettiin, joten siltä osin tutkimus on pätevä eli validi. Katsoisin myös, että muut yritykset sekä palveluntarjoajat voivat hyödyntää tutkimustuloksia niin halutessaan, koska tutkimuksessa on pyritty selkeästi kuvaamaan miten ja mitä on tutkittu. Case -tutkimuksessa

on esimerkiksi kerrottu yrityksen määrittelemät tarpeet ja arvioitu vaihtoehtojen soveltuvuutta niiden valossa.

5 Loppupäätelmät

Tutkimuksessa ilmeni, että verkkolaskutuksessa on tapahtunut paljon kehitystä positiiviseen suuntaan erityisesti pienille yrityksille tarjolla olevissa vaihtoehtoissa. Ongelmakohtia on selvästi pyritty kartoittamaan pk-yritysten näkökulmaan keskittyen mutta vielä olisi parannettavaa nimenomaan pienimmille toimijoille tarjolla olevissa palveluissa. Aiemmin suurimpina haasteina on tutkimusten mukaan nähty käyttöönoton hankaluus sekä liian kallis investointi. Näiden haasteiden madaltamiseen on osattu suhteellisen hyvin vastata ja nykyään markkinoilta löytyy erilaisia vaihtoehtoja myös pienimmille toimijoille, mutta hinta voi monessa tapauksessa vieläkin nousta kynnyksymykseksi. Mikäli tarjonta ei kohtaa kysyntää, niin ei verkkolaskutusta kovin helpolla saada etenemäänkään.

Verkkolaskutuksen yleistymisen mahdollistaa entistä tehokkaamman taloushallinnon suuryrityksille, ja siksi pk-yritysten aktivointi on niiden intresseissä. Tietämys verkkolaskutuksesta ja sen hyödyistä on mielestäni levinnyt kohtuullisen hyvin, mutta verkkolaskutuksesta ei ole aivan vielä osattu luoda lisäarvoa pienimmille yrityksille. Markkinoilla on kyllä lukuisia vaihtoehtoja pienille yrityksille, mutta palvelujen tuotteistamista pienimmille toimijoille tulisi vielä kehittää, koska tällä hetkellä tarjonta ei aivan vielä kohtaa kysyntää. Verkkolaskun saa kyllä lähetettyä aavistuksen paperilaskua edullisemmin erilaisten verkkopalveluiden kautta, mutta säästö on niin marginaalinen, että en usko sillä saatavan verkkolaskutus oikeasti etenemään pienissä yrityksissä. Toinen pienille toimijoille hyvin soveltuva vaihtoehto verkkolaskutukseen on sovellusvuokraus, mutta pienillä laskumäärillä tämänkään vaihtoehdon kannattavuus perinteisiin verrattuna ei ole niin taattua. Edullisenkin ohjelmiston kuukausivuokra ja mahdollinen tapahtumamaksu jokaisesta lähetetystä verkkolaskusta maksaa helposti enemmän kuin laskujen lähettäminen postitse. Lisäksi tulisi muistaa, että verkkolaskutus on vain osa vaikkakin merkittävä osa sähköistä taloushallintoa, ja saadakseen parhaan mahdollisen hyödyn sähköisestä toimintatavasta tulisi pyrkiä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti sähköiseen taloushallintoon. Helpointa tämä lienee pienelle yritykselle ulkoistamalla taloushallintonsa sähköisiä palveluja tarjoavaan tilitoimistoon, jolloin koko taloushallinto olisi mahdollista hoitaa sähköisesti ja pienikin yrittäjä pääsisi hyötymään reaaliaikaisen taloushallinnon hyödyistä. Opinnäytetyötä varten tehdyn case -tutkimuksen perusteella palvelujen hinnat olivat kuitenkin osittain suhteellisen korkeita suhteutettuna mikroyritysten tarvitsemiin palveluihin, koska useimmille riittää pelkkä lakisääteinen raportointi.

Tilitoimistopalveluiden hinta vaihtelee paljon ja siihen vaikuttaa monta tekijää. Ohjelmistoyhtiö Procountorin arvion mukaan tilitoimistopalvelujen kustannukset vaihtelevat paljon yri-

tyksen koosta ja valitusta palvelukokonaisuudesta riippuen 0,4 % - 4% liikevaihdosta. Onnistuneella taloushallinnon sähköistämisellä kustannuksia voidaan saada alennettua, kun työn tekeminen tehostuu työvaiheiden automatisoinnin myötä. Alle 100 000 euron liikevaihdolla kustannukset ovat keskimäärin 2,5 % liikevaihdosta, miljoonan euron liikevaihdolla 1,5 % ja 5 miljoonan liikevaihdolla enää 0,5 % liikevaihdosta. (Procountor 2015, 81.) Tämä on toki vain tunnetun ohjelmistoyhtiön näkemys, mutta uskon sen kertovan kuitenkin kohtuullisella luotettavuudella tilitoimistopalveluiden keskimääräisestä hintatasosta. Näiden lukujen valossa tilitoimistopalvelujen hinta on suhteellisesti vertailtuna korkea pienyrityksille.

Pienellä yrittäjällä ei ole resursseja keskittyä pakollisten hallinnollisten velvoitteiden hoitamiseen yhtään enempää kuin on pakko. Niistä ei yleensä myöskään haluta maksaa yhtään enempää kuin on pakko. Pienyrittäjä haluaa usein vain täyttää lakisääteiset velvollisuutensa ja keskittyä enemmän ydinliiketoimintaansa ja sen kehittämiseen. Reaaliaikaista taloustietoa arvostaisivat silti varmasti kaikki pienyrittäjät, ja sen voisi pilvipalveluna käytettävä sähköinen taloushallinnon ohjelmisto heille tarjota. Yrittäjän näkökulmasta olisi ehdottoman tärkeää kohtuullistaa pienen yrittäjän hallinnollista taakkaa myös kustannusten näkökulmasta. Sähköisen taloushallinnon hyödyt pitäisikin jollain keinolla saada paremmin myös pienten toimijoiden ulottuville. Digitalisaatio on tarjonnut tilitoimistoille mahdollisuuden vuokrata asiakkailleen käyttöön omaa ohjelmistoaan, jolloin riittää että asiakkaalla on toimiva internet yhteys. Sähköisen järjestelmän käyttö nopeuttaa ja tehostaa tilitoimiston työtä, ja yhteiskäyttö asiakkaan kanssa internetin välityksellä tekee työn jaosta joustavaa. Ohjelmiston ylläpitovastuu jää sovellusvuokrauksissa tilitoimistolle minkä voidaan ehdottomasti katsoa olevan kaivattua lisäarvoa asiakkaalle.

Suvi Veijonen (2010, 39-40) tutki opinnäytetyössään sähköisen taloushallinnon hyötyjä ja haittoja tilitoimiston asiakkaalle, ja totesi tutkimustuloksissaan, ettei verkkolaskutus tuo laskuttajalle juurikaan muuta rahallista hyötyä kuin postitus- ja tulostuskulujen pieneminen. Hän toteaa verkkolaskutuksen kuitenkin säästävän paljon aikaa, jolloin jää enemmän aikaa itse liiketoiminnan kehittämiseen. Sähköisen taloushallinnon tuoma ajansäästö mahdollistaa suuret tehostamismahdollisuudet suurilla tositemäärillä. Pienten yrittäjien pienillä tositemäärillä harvoin kovin massiivisia säästöjä voidaan saavuttaa niin ajallisia kuin rahallisiakaan. Tilitoimistoilla taas on suuremmilla volyymeillaan mahdollista tehostaa toimintaansa huomasti, joten sen tulisi jollain tavoin mahdollistaa sähköisten palveluiden tarjoamisen myös pienille asiakkaille kustannustehokkaasti. Sähköisen taloushallinnon tulisi hyödyttää sekä palveluntarjoajaa että asiakasta, jotta yhä useampi haluaisi siirtyä käyttämään sähköistä taloushallintoa. Verkkolaskutus kuuluu merkittävänä osana sähköiseen taloushallintoon, joten verkkolaskutusta saataisiin tällä tavoin edistettyä, kun se kuitenkin luonnollisena osana kuuluu lähes kaikkiin sähköisiin taloushallinnon ohjelmistoihin.

Hyvää viime vuosien kehityksessä on kuitenkin ollut se, että pienille yrityksille hyvin soveltuvia internetissä toimivia verkkolaskunvälityspalveluita on ilmestynyt markkinoille. Yleensä nämä palvelut ovat hyvin helppokäyttöisiä, eikä käyttö edellytä suurta perehtymistä ohjeisiin. Edullisimmillaan laskun voi laatia sähköisesti tuote- ja asiakasrekisteriä hyödyntäen ja lähettää asiakkaalle verkkolaskuna esimerkiksi Maventan tarjoaman verkkolaskut.fi:n tai Postin Verkosto-palvelun kautta. Monilta sähköisiä palveluita tarjoavilta tilitoimistoilta saa myös vuokrattua käyttöönsä edullisesti pelkän laskutusohjelmistonkin, joka mahdollistaa verkkolaskutukseen siirtymisen ilman suurta investointia. Esimerkiksi Visman kautta saa vuokrattua käyttöönsä Passeli Lite -ohjelmiston alkaen 14,90 euron kuukausihintaan. Ohjelmistoon sisältyy lisäksi myyntireskontra, ja asiakas- ja tuoterekisterit. (Visma 2016c.)

Havainnollistetaan asiaa vielä esimerkin kautta ja käytetään tässä esimerkissä Visma Passeli Lite ohjelmistoa, jonka saa käyttöönsä halvimmillaan 14,90 eurolla kuukaudessa (Visma 2016c). Ohjelmiston esittelyssä Visman sivuilla ei mainita hintaa yksittäisen verkkolaskun lähettämiseksi eikä eritellä tarkemmin, mitä 14,90 alkaen hinta sisältää, joten käytetään laskelmassa kahta vaihtoehtoa: Vaihtoehto 1: verkkolaskun lähettäminen maksaa 0,80 euroa laskulta. Vaihtoehto 2: verkkolaskun lähettäminen ei maksa mitään. Vertailukohteena verkkolaskutuksen kustannuksille käytetään postitse lähetettyjen laskujen kustannuksia sekä Priority että Economy luokassa. Kirjekuorien hintana käytetään 7,99 euroa 100 kappaleelta (Clas Ohlson 2016). Kuukausittaisena laskutusvolyyminä käytetään tässä laskelmassa case -yrityksen 15 laskua kuukaudessa. Taulukossa 4 on laskelma laskutuksen kuluista edellä kuvatuilla oletuksilla. Taulukon laskelmien mukaan verkkolaskutus tulisi Passeli Litellä paperilaskutusta edullisemmaksi vain, mikäli laskun lähettäminen ei erikseen maksa mitään. Toiseksi edullisin vaihtoehto on laskelman mukaan Economy -luokassa lähetettävä paperilasku, kolmanneksi päätyy Priority -luokassa lähetty paperilasku ja 0,80 euron lähetyskuluilla per lasku jää verkkolasku kalleimmaksi vaihtoehdoksi. Kaikkia näitä edullisemmaksi tulisi kuitenkin esimerkiksi aiemmin esitellyn Maventan verkkolaskut.fi palvelun kautta lähetetyt laskut, koska palvelussa ei ole kuukausiveloitusta ja laskun lähettäminen maksaa 0,8 euroa laskulta. Tällöin 15 laskun lähettäminen maksaisi kuukaudessa vain 12 euroa. (Maventa 2016.) Tämän perusteella voitaneen todeta taas, että omien tarpeiden ja toiminnan kartoitus määrittelevät pitkälti millainen vaihtoehto sopii millekin yritykselle. Kuten aiemminkin tässä työssä on todettu, niin oman toiminnan tarkka kuvaus on ehdottoman tärkeää laatia ennen kuin lähdetään kilpailuttamaan palveluntarjoajia.

Verkkolaskutuksen kustannukset (Passeli Lite)

	Esimerkki 1	Esimerkki 2
Arvioitu lähetyskulu per lasku	0,80	0,00
Ohjelmiston kk veloitus	14,90	14,90
Laskumäärä per kk	15	15
Verkkolaskujen lähetyskulut yht. per kk	$15 \times 0,80 = \underline{12,00}$	0
Verkkolaskutuksen kustannukset per kk	$(14,90) + (15 \times 0,80) = \underline{26,90}$	<u>14,9</u>
Verkkolaskutuksen kustannukset per lasku	$(14,9/15) + 0,80 = \underline{1,79}$	$(14,9/15) = \underline{0,99}$

Postitse lähetettävien paperilaskujen kustannukset

	Priority-luokassa	Economy-luokassa
Yhden postimerkin hinta	1,30	1,20
Laskumäärä per kk	15	15
Kirjekuoret (7,99 eur/ 100 kpl -> 0,08 eur kpl)	$15 \times 0,08 = \underline{1,20}$	$15 \times 0,08 = \underline{1,20}$
Postimerkit yhteensä	$15 \times 1,30 = \underline{19,50}$	$15 \times 1,20 = \underline{18,00}$
Laskutuksen kustannukset yht per kk	$19,50 + 1,20 = \underline{20,70}$	$18,00 + 1,20 = \underline{19,20}$
Laskutuksen kustannukset per lasku	$20,70 / 15 = \underline{1,38}$	$19,20 / 15 = \underline{1,28}$

Taulukko 2: Esimerkki: Laskutuksen kustannukset

Ajansäästöä pidetään yhtenä merkittävänä verkkolaskun tuomana hyötynä. Tehdään siis pieni vertailu ajansäästöstä olettaen, että laskun tulostus vie yrittäjältä yhden minuutin, laskun kuorittaminen kaksi minuuttia ja postimerkin laittaminen yhden minuutin. Yhden paperilaskun käsittelyyn oletetaan siis kuluvan neljä minuuttia. Laskun laatimiseen ilman asiakas- ja tuoterekisteriä sisältämää ohjelmistoa oletetaan kuluvan 15 minuuttia, ja sähköisesti laaditun laskun laatimisen seitsemän minuuttia. Lähettämällä 15 laskua yrittäjä voisi näitä oletuksia laskelmassa käyttäen säästää yhteensä 180 minuuttia eli kolme tuntia tuottavampaan työhön kuukaudessa eli jopa 36 tuntia vuodessa. Äkkiseltään määrä ei ehkä kuulosta, mutta paljon turhaa työtä jos on olemassa tehokkaampi vaihtoehto. Sanoisin tämän laskelman perusteella, että pienyrittäjälle ajansäästö voi toimia hyvänä motivoijana jos hän siirtyy täysin paperisesta laskutusprosessista sähköiseen laskun laadintaan ja samalla verkkolaskutukseen. Monella saattaa jo olla työkalut sähköiseen laskun laadintaan, jolloin ei merkittävää ajansäästöä saavuteta enää verkkolaskun lähettämällä. Suurin hyöty ajallisesti muodostuu laskun sähköisestä laatimisesta, ei niinkään verkkolaskutuksesta. Taulukossa 5 on laskelma saavutettavissa olevasta ajansäästöstä.

	Paperiprosessi	Sähköinen prosessi	
Laskun laatiminen	15	7	
Tulostus paperille	1	-	
Laskun laittaminen kirjekuoreen	2	-	
Postimerkin lisääminen	1	-	
Laskun laadintaan kulunut aika yht	19	7	-12
15 laskun käsittelyyn kuluva aika	285	105	-180

Taulukko 3: Esimerkki: Verkkolaskutuksen tuoma ajansäästö

Ajan- ja rahansäästö ovat suurissa yrityksissä suurilla laskumäärillä ymmärrettävästi huomattava motivaatio siirtyä verkkolaskutukseen, niin laskujen lähetyksen kuin vastaanotonkin osalta. Samoilla perusteilla on yritetty perustella verkkolaskutusta myös pienille yrityksille, mutta en näe pienyrittäjän merkittävästi hyötывän näissä asioissa. Verkkolaskutuksesta suurin hyöty saadaan nimenomaan verkkolaskun vastaanottajan näkökulmasta, koska paperisen laskun skannaus ja perustietojen manuaalinen tallennus vievät paljon aikaa. Esimerkiksi 3000 laskua kuukaudessa vastaanottavalla yrityksellä on siis merkittävä tehostamispotentiaali ostolaskujen käsittelyssä, mikäli mahdollisimman paljon laskuista saadaan verkkolaskuina. Verkkolaskun tiedot siirtyvät automaattisesti vastaanottajan taloushallinnon järjestelmään, ja lasku on heti valmis käsiteltäväksi. Tämän takia moni yritys yrittääkin kovin keinoin saada lisää verkkolaskuja ilmoittamalla, että eivät jatkossa enää vastaanota paperilaskuja.

Suurin hyöty verkkolaskutuksesta sanotaan muodostuvan ostolaskujen vastaanottamisesta verkkolaskuina. Havainnollistetaan tätäkin esimerkin kautta. Oletetaan esimerkissä, että yritys vastaanottaa keskimäärin 60 paperista ostolaskua kuukaudessa, jotka tarkastetaan kirjoittamalla nimi paperiin ja lähetetään sitten postitse tiloimistoon kirjanpidon laatimista varten. Yritys myös maksaa ostolaskut yksitellen verkkopankin kautta. Itse asiataarkastus tuskin on sen tehokkaampaa sähköisesti kuin paperillakaan, mutta pilvipalveluiden parhaina puolina voidaankin nähdä ajasta ja paikasta riippumaton toiminta; ne ostolaskut voi hyväksyä vaikka mökkilaiturilta kesälomalla. Helppoudessa sähköiset palvelut voittavat varmasti paperinpyörittelyn hyvin helposti. Eniten aikaa ostolaskujen käsittelyssä kuluu laskujen maksamiseen verkkopankissa ja kirjanpitoon kirjaamiseen. Oletetaan vielä, että yhden ostolaskun maksaminen verkkopankissa vie kolme minuuttia. Tällä oletuksella yritys kuluttaisi yhteensä 180 minuuttia ostolaskujen maksuun kuukaudessa. Sähköisen taloushallinnon ohjelmiston kautta taas voi laatia maksulistan eräpäivän mukaan ja lähettää sen maksuun muutamalla klikkauksella. Kirjanpitoon kirjaamisenkin voidaan olettaa vievän kolme minuuttia laskulta, jolloin aikaa kuluu 60 laskun osalta 180 minuuttia kuukaudessa. Verkkolaskuja vastaanottamalla laskut voitaisiin vastaanottaa suoraan yrityksen taloushallinnon järjestelmään, tarkastaa, tilioidä ja hyväksyä sähköisesti, jonka jälkeen lasku voidaan siirtää kirjanpitoon ja ostoreskontran kautta eräpäivien mukaan maksatukseen automaattisesti. Ostolaskujen maksaminen ja käsit-

tely kirjanpidossa on siis huomattavasti tehokkaampaa sähköisen taloushallinnon ohjelmiston kautta kuin syöttämällä jokainen lasku yksitellen verkkopankkiin.

Positiivista kehitystä tukien verkkolaskutuksen etenemistä on se, että verkkolaskutusominaisuus on nykyään mahdollista saada lähes kaikkiin ohjelmistoihin, jolloin se kuuluu melkein automaattisesti sähköisen taloushallinnon palveluihin. Näen, että verkkolaskutus tulee saada myös mikroyrittäjien saataville yhtä kustannustehokkaasti kuin suurten yritysten saataville jos verkkolaskutuksen halutaan etenevän. Procountorin arvioon perustuen tilitoimistopalvelujen hinta on sitä pienempi, mitä suurempi liikevaihto yrityksellä on. Katsoisin tämän olevan ongelma tavoitteelle edistää digitalisaatiota. Ymmärrän toki, että pienellä volyymillä helposti kertyy suhteessa enemmän kuluja mutta jos digitalisaatiota halutaan edistää, niin tähän kannattaisi pyrkiä löytämään jonkinlainen ratkaisu. Onko ratkaisu sitten jonkinlainen tuki esimerkiksi valtiolta vai palveluiden kehittäminen, niin siihen en osaa vastata. Vaihtoehtoja kannattaisikin tutkia. Pk-yrityksiä ja erityisesti mikroyrityksiä on niin merkittävä osa koko Suomen yrityskannasta, että pienten ääntä kuuntelemalla myös verkkolaskutus on varmasti mahdollista saada etenemään nopeammin. Asiaa pitäisi vain tarkastella nyt hieman eri valossa kuin ennen.

Tässä tutkimuksessa on tullut hyvin esiin, että verkkolaskutuksen hyötyjä arvioitaessa ei pidä katsoa vain yhtä yksittäistä prosessia, vaan koko taloushallintoa kokonaisuutena. Verkkolaskun lähetyksen yksinään tehostaa toki hieman, mutta sitäkin suuremmat hyödyt ovat saavutettavissa, mikäli koko taloushallinto pyritään hoitamaan sähköisesti. Pelkän verkkolaskutuksen edistämisen sijaan tulisikin keskittyä enemmän sähköisten taloushallinnon palveluiden saamiseen kannattavaksi myös pienten toimijoiden näkökulmasta, koska silloin pienikin yrittäjä voisi saada hyötyä sähköisyydestä ja samalla verkkolaskutuksesta. Verkkolaskun lähettäminen integroidusta taloushallinnon ohjelmistosta jossa on kirjanpito, osto- ja myyntireskontra mahdollistaa myyntilaskun tietojen siirtymisen automaattisesti niin kirjanpitoon kuin myyntireskontraankin, jolloin näitä ei siis tarvitse enää erikseen tallentaa. Koko taloushallinnon sähköistämällä pienikin yritys voi saavuttaa tehokkuushyötyjä, ja verkkolaskutukseen siirtyminen luonnollisena osana suurempaa kokonaisuutta alkaisi helpommin muodostua kannattavaksi vaihtoehdoksi.

Pk-yritysten kirjo on laaja ja keskiuurilla yrityksillä usein on jo kunnolliset taloushallinnon ohjelmistot käytössään tai vaihtoehtoisesti sähköiset taloushallinnon palvelut hankittu pilvipalveluna tilitoimistolta. Tällöin verkkolaskutukseen siirtyminen saattaa edellyttää vain ohjelmistopäivityksen tekemisen. Keskiuurille yrityksille verkkolaskutukseen siirtyminen ei siis edellytä suurtakaan muutosta nykyisiin toimintatapoihin eikä välttämättä suuria kustannuksia. Verkkolaskutusmahdollisuus sisältyy nykyään lähes kaikkiin markkinoilla oleviin ohjelmistoihin. Pienimmillä yrityksillä sen sijaan ei välttämättä ole lainkaan käytössään sähköisiä työka-

luja taloushallintonsa hoitamiseen ja heille riittäisi kaikista riisutuvin mahdollinen versio sähköisestä taloushallinnon ohjelmistosta sisältäen ainoastaan lakisääteisen raportoinnin mahdollistavat työkalut ilman mitään ylimääräistä.

Kokonaisvaltaisten sähköisten taloushallintopalveluiden hinnoittelu oli ainakin vertailuun valituilla palveluntarjoajilla kovin pirstaleista, mikä toki on palveluiden luonteen tuntien ymmärrettävää. Pienen yrittäjän näkökulmasta taas hinnoittelu voi vaikuttaa turhankin monimutkaiselta etenkin jos ei ymmärrystä taloushallinnosta ole omasta takaa. Pirstaleisen hinnoittelun vuoksi voi tuntua lähes mahdottomalta arvioida palvelun tulevaa kuukausikustannusta ja verrata sitä nykyisen toimintatavan kustannuksiin. Voisi olla kannattavaa tutkia muunlaisia hinnoittelumalleja, jotka voisivat olla asiakkaan näkökulmasta selkeämpiä. Yrittäjän näkökulmasta kiinteä kuukausiveloitus kuulostaisi selkeimmältä, mutta onko sellaista mahdollista määritellä. Mikäli tilitoimisto keskittyy palvelemaan nimenomaan mikroyrityksiä, niin tällaisen haastavankin hinnoittelumallin voisi ehkä saada toimimaan.

Tämän tutkimuksen perusteella sanoisin suurimman ongelman verkkolaskutuksen etenemisessä olevan se, että verkkolaskutuksesta ei ole osattu luoda lisäarvoa pienille yrityksille. Pienille yrityksille ei siis ole aivan vielä osattu tuotteistaa oikeanlaisia palveluita, joista myös pieni yrittäjä voisi saada hyötyä. Monenmoisia palveluita löytyy markkinoilta mutta pienyritystä ei tarvitse yleensä muuta kuin lakisääteisen raportoinnin mahdollistavat työkalut, ei muuta. Digitalisaation mahdollistaman automatisoinnin hyödyntäminen tilitoimiston omissa prosesseissa on varmasti viety jo mahdollisimman pitkälle, mutta pystyttäisiinkö ohjelmiston kuukausivuokraa joillakin keinoin saamaan alemmaksi siten, että toiminta olisi kannattavaa sekä palveluntarjoajalle että asiakkaalle? Ymmärrän tämän olevan haastavaa myös palveluntarjoajalle, mutta uskon digitalisaation luovan mahdollisuudet vielä tähänkin. Mahdollisuudet saattavat toisaalta hyvinkin jo olemassakin. Loistava markkinarako ainakin löytyy sellaiselle palveluntarjoajalle, joka osaa tuotteistaa sähköiset taloushallinnon palvelut kustannustehokkaasti niin asiakkaan kuin omankin liiketoimintansa näkökulmasta kannattavasti. Kun tuote on houkutteleva pienyritykselle he haluavat sen ostaa ja silloin on oikeasti mahdollisuus edistää verkkolaskutusta. Tämä on varmasti haaste, mutta samalla myös mahdollisuus.

Tämän tutkimuksen pohjalta näkisin tarpeelliseksi tutkia keinoja sähköisten taloushallintopalveluiden saattamiseksi myös pienimpien toimijoiden ulottuville. Verkkolaskutus on pieni mutta merkittävä sähköistä ja digitaalista taloushallintoa, ja pelkällä verkkolaskutukseen siirtymisellä ei pieni yritys saavuta merkittäviä hyötyjä. Koko taloushallinnon sähköistämällä taas pienikin yritys voi saavuttaa tehokkuushyötyjä, jolloin pienet yritykset voidaan saada mukaan verkkolaskutukseen. Tämä palvelisi niin pienyrityksiä, tilitoimistoja kuin suuryrityksiäkin. Digitalisaation edistäminen on myös hallituksen intresseissä, joten pitäisin tärkeänä tutkia, miten valtion kannattaisi tällaista hanketta tukea. Nopea teknologinen kehitys ja digitalisaation

eteneminen auttavat varmasti vielä löytämään ilmeneviin ongelmiin ratkaisut, koska ilman verkkolaskutuksen etenemistä ei digitalisaatiokaan voi täysivaltaisesti edetä.

Lähteet

Painetut lähteet:

Alasuutari, P, Koskinen, I & Peltonen, T. 2005. Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Kurki, M., Lahtinen, M. & Lindfors, H. 2011. Verkkolasku käyttöön! Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.

Koivumäki, J. & Lindfors, H. 2012. Pk-yrityksen taloushallinto käytännönläheisesti. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma Pro.

Procountor 2015a. Ystävällinen taloushallinto. Ammattilaisen käsikirja sähköistymisestä. 2. painos.

Tomperi, S. 2011. Käytännön kirjanpito. Helsinki: Edita Prima

Tölli, J. 2006. Voitto. Kirjanpidon perusteet. Keuruu: Otavan Kirjapaino

Sähköiset lähteet:

Accountor 2016 . Tietoa meistä. Viitattu 30.1.2016. <http://www.accountor.fi/tietoa-meista>

Administer 2016a. Yritys. Viitattu 30.1.2016. <http://www.administer.fi/yritys.html>

Administer 2016b. 10 hyvää syytä... Viitattu 30.1.2016. <http://www.efina.fi/10-hyvaa-syyta>

Alkio K. 2015. Digitalisaatio vauhdissa - mitä seuraavaksi? Viitattu 30.1.2016. <http://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/toimitusjohtajablogi/digitalisaatio-vauhdissa-mita-seuraavaksi>

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501#L22P209e>

Finanssialan keskusliitto 2010. Ympäristöystävällinen verkkolasku. Viitattu 30.12.2015. https://www.fkl.fi/materiaalipankki/tutkimukset/Dokumentit/Ymparistoystavallinen_verkkolasku.pdf

Finanssialan keskusliitto 2015. Finvoice -soveltamisohje. Versio 2.01. Viitattu 26.1.2016. https://www.fkl.fi/materiaalipankki/ohjeet/Dokumentit/Finvoice_2_1_soveltamisohje.pdf

Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015. Digitaalinen taloushallinto yritysten kasvun ja kehittymisen tukena. Tutkimus digitaalisen taloushallinnon nykytilasta ja tulevaisuuden tarpeista pk-yrityksissä. Viitattu 26.1.2016. http://cdn2.hubspot.net/hubfs/494736/Ladattavat/raportti_digitaalinen_taloushallinto_0111_2015.pdf?t=1455790675215

Kauhanen, A 2015. Liki puolet pk-yrityksistä lähettää yhä laskunsa paperisina. Helsingin Sanomat 17.12.2015. <http://www.hs.fi/talous/a1450319958731>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Lemmelä E. & Malinen P. 2015. Pk-yritysbarometri syksy 2015.

http://www.yrittajat.fi/File/9242763b-f5b4-4a09-ae18-ef9b2f01bc23/Pk_barometri_syksy2015.pdf

Maventa 2015. Verkkolaskut.fi käyttöohje. <http://support.maventa.com/entries/21762516-Verkkolaskut-fi-k%C3%A4ytt%C3%B6ohje>

Maventa 2016. Ilmainen verkkolaskutili. Viitattu 12.2.2016. <https://www.verkkolaskut.fi/>

Procountor 2015b. Yritysbarometri Q4 2015. Viitattu 20.1.2016.

http://cdn2.hubspot.net/hubfs/452201/Procountor_Yritysbarometri_Q4-2015_-_2015-12-17.pdf?_hssc=265697936.1.1453213891800&_hstc=265697936.cb0045d51baaf48912874afa0e5b496f.1453213891799.1453213891799.1453213891799.1&_hsfp=&hsCtaTracking=9ec050ca-aa0c-4c01-a391-936513ea1573|35ae79d0-1c37-4a0a-ab4c-1c81404ae918

Posti. 2014. Kuluttajalaskuista jo puolet sähköisiä. Viitattu 24.1.2016.

http://www.posti.fi/businessnews/tiedotteet/2014/20140220_kuluttajalaskuista_jo_puolet_sahkoisia.html

Posti 2016. Verkosto - pienyritysten asiointikanava: Hinnasto 7.3.2016 alkaen. Viitattu 28.1.2016. <http://www.posti.fi/liitteet-yrityksille/hinnat/verkosto-hinnasto.pdf>

Rantalainen. 2014. Sähköinen taloushallinto syö paperilaskun elintilaa.

<http://www.rantalainen.fi/sahkoinen-taloushallinto-syo-paperilaskun-elintilaa/>

Siivola, M. 2015. Puolisähköinen taloushallinto on kaikkein kalleinta: 5+1 vinkkiä taloushallinnon sähköistämiseen. <http://www.talousverkko.fi/blog/sahkoinen-taloushallinto/>

Suomen Yrittäjät. 2009. Verkkolaskupalvelut 2009. Viitattu 26.1.2016.

<http://www.yrittajat.fi/File/fff75a66-61ab-413d-b568-d1d133e9fd16/Verkkolaskupalvelut2009.pdf>

Suomen Yrittäjät. 2014. Sähköinen taloushallinto. 2.7.2014. Viitattu 30.1.2016.

<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/taloushallinto/sahkoinentaloushallinto/>

Suomen virallinen tilasto 2015: Tietotekniikan käyttö yrityksissä. Viitattu 30.1.2016.

http://www.stat.fi/til/icte/2015/icte_2015_2015-11-26_tie_001_fi.html

Talenom. 2016. Sähköisesti vastaanotetun kirjanpitomateriaalin määrä lähes kolminkertaistui puolen vuoden aikana. Viitattu 29.1.2016. www.talenom.fi/fi/asiakkailta-sahkoisesti-vastaanotetun-kirjanpitomateriaalin-maara-lahes-kolminkertaistui-puolen

TIVI 2015. Jättisäästöt odottavat - verkkolaskutus käyttöön ja heti. Viitattu 20.1.2016.

http://www.tivi.fi/Kaikki_uutiset/jattisaastot-odottavat-verkkolaskutus-kayttoon-ja-heti-6061873

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. Pk-yrityksen taloushallinnon digitalisointi. TEM raportteja 65/2015.

http://www.yrittajat.fi/File/9242763b-f5b4-4a09-ae18-ef9b2f01bc23/Pk_barometri_syksy2015.pdf

Visma. 2016a. Visma yritykset Suomessa. Viitattu 30.1.2016. <http://www.visma.fi/tietoa-vismasta/visma-yritykset/suomi/esittely/>

Visma. 2016b. Visma Netvisor. Viitattu 30.1.2016.

<http://www.visma.fi/ohjelmistoratkaisut/ohjelmistot/visma-netvisor/>

Visma. 2016c. Passeli, pienyritysten laskutus- ja taloushallinnon tarpeisiin. Viitattu 30.1.2016.

<http://www.visma.fi/ohjelmistoratkaisut/ohjelmistot/passeli-ohjelmat/esittely/>

Julkaisemattomat lähteet:

Kohtamäki, E. & Sauranen M. 2016. Haastattelu yrityksen tarpeista ja nykyisistä toimintatavoista 20.1.2016. KR Työ Oy. Helsinki.

Kuviot

Kuvio 1: Yrityksen taloushallinto (Lahti & Salminen 2014, 19)	11
Kuvio 2: Käsitteet digitaalisuuden hyödyistä (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 9)	14
Kuvio 3: Ulkoistetut taloushallinnon toiminnot pk-yrityksissä (Jyväskylän ammattikorkeakoulu & TietoAkseli 2015, 12)	18
Kuvio 4: Pilvipalveluiden käyttö vähintään kymmenen henkilöä työllistävässä yrityksissä (Tilastokeskus 2015)	20
Kuvio 5: Myynti- ja ostolaskujen lähetystapa pk-yrityksissä (Procountor 2015b)	23
Kuvio 6: Verkkolaskun kulku lähettäjältä vastaanottajalle (Tomperi 2011, 140)	24
Kuvio 7: Myyntilaskuprosessi (Lahti & Salminen 2014, 79)	28
Kuvio 8: Yrityksen nykyinen myyntilaskutusprosessi (Kohtamäki & Sauranen 2016)	35
Kuvio 9: Sähköinen myyntilaskutusprosessi	36

Taulukot

Taulukko 1: Tilitoimistopalveluiden viitteellinen hintataso (Procountor 2015, 81).....	19
Taulukko 4: Esimerkki: Laskutuksen kustannukset.....	45
Taulukko 5: Esimerkki: Verkkolaskutuksen tuoma ajansäästö	46

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset: Case-yrityksen tarpeiden kartoitus	56
---	----

Liite 1 Haastattelukysymykset: Case-yrityksen tarpeiden kartoitus

- Monta laskua lähetätte kuukaudessa keskimäärin?
- Missä ylläpidetään asiakasrekisteriä; järjestelmä/ Excel?
- Miten laskut laaditaan; järjestelmä/ Excel?
- Miten hoidetaan saatavien seuranta/myyntireskontra?
- Pystyisikö nykyisen tilitoimiston kautta siirtyä verkkolaskutukseen?
- Kuinka paljon asiakkaistanne on yritys- ja kuluttaja-asiakkaita?
- Miten yrityksen myyntilaskut arkistoidaan tällä hetkellä?
- Kuinka moni asiakas toivonut saavansa verkkolaskuja?
- Miksi verkkolaskutukseen ei ole haluttu siirtyä?
- Kolme tärkeintä ominaisuutta verkkolaskutusohjelmistolle?
- Yrityksen liikevaihto viimeksi päättyneellä tilikaudella?